

Studie 1: Hoe lees je de Psalmen

December 30-januari 5

Deel I: Overzicht

Kerntekst: Lucas 24:44

Het boek van de Psalmen, ook wel bekend als het Psalter, staat aan de top van de Hebreeuwse poëzie. Het is een inspirerende en geïnspireerde collectie liederen die de vele gevoelens en worstelingen van gelovigen uitdrukken, vanaf de tijd van het verenigd koninkrijk Israël (tiende eeuw voor Christus) tot na de ballingschap (vijfde eeuw voor Christus). Het Psalter bevat een veelheid aan genres: liederen van dankzegging, lofprijzing, bekentenissen, gebeden om bevrijding, liederen voor bescherming, vervloekingen, meditaties over het werk van de Schepper, enzovoort. Een nadere bestudering van de Psalmen probeert dit kwartaal iets van die rijkdom te ontdekken en over te dragen.

Lesthema's: Ter introductie op de studie van dit kwartaal raken we aan de volgende thema's:

1. De historische achtergrond van de Psalmen
2. De verschillende genres of categorieën liederen in de collectie
3. Bijbelse sturing voor aanbidding.

Tevens vergroten we de studie ten aanzien van het Psalter door de volgende onderwerpen onder de loep te nemen:

- a. De structuur van de Psalmen
- b. De verschillende literaire gereedschappen die de psalmisten inzetten om hun emoties uit te drukken
- c. Het onderscheid tussen de boeken in het Psalter.

Deel II: Commentaar

Een goed georganiseerd liedboek voor de kerk

Het Psalter is een mix van liederen die zijn samengesteld tijdens de vijfde eeuw voor Christus. Ezra en zijn mede schriftgeleerden hebben de collectie hoogstwaarschijnlijk samengevoegd.

Het boek is verdeeld in vijf kleinere secties. Dit laat zien dat de samenstellers de liederen op thematische wijze wilden samenbrengen, zowel chronologisch als historisch (zie overzicht):

BOEK	HOOFDSTUKKEN/PSALMEN	THEMA	INHOUD
I	1-41	Conflict tussen David en Saul	Persoonlijke klaagzangen: de meerderheid aan Psalmen in dit gedeelte noemen vijandige tegenstanders van de psalmist, aangeduid als 'mijn vijanden.' Belangrijke Psalmen in dit gedeelte zijn onder andere: 1, 2, 24.
II	42-72	Koningschap van David	Ook in dit gedeelte van de Psalmen wordt veelvuldig melding gemaakt van vijanden. Belangrijke Psalmen in dit gedeelte zijn onder andere: 45, 48, 51, 54-64

III	73-89	Assyrische crisis tijdens de achtste eeuw voor Christus	Collecties van de liederen van de zonen van Asaf en Korach. Belangrijk in dit gedeelte is onder andere: 78
IV	90-106	Theologische evaluatie na de vernietiging van Jeruzalem in 586 voor Christus	Collectie lofprijzingen: 95-100. Kernpsalmen: 90, 103-105
V	107-150	Lofprijzing en reflectie na de ballingschap: een nieuw tijdperk	De Halleluja collectie: 111-117; pelgrimage: 120-134. Kernpsalmen: 107, 110, 119

Tegenwoordig heeft onze kerk haar eigen collectie liederen van aanbidding, de *Seventh-day Adventist Church Hymnal*. Als je in de index aan het einde van dat liedboek kijkt, vind je de liederen terug op onderwerp. Het Psalter heeft ook een dergelijke organisatie, hoewel die eerder chronologisch is dan op onderwerp.

De Heer is blij als we van tevoren nadenken over de activiteiten en gereedschappen die bedoeld zijn om zijn naam groot te maken. We moeten ernaar streven Hem alleen het beste van ons kunnen te geven. Dit principe geldt niet alleen voor de uitvoering van de eredienst, maar ook voor de voorbereiding en organisatie ervan. Ondanks moderne ideeën en populaire trends die een vrijere stijl van aanbidding aanmoedigen, laten de Psalmen zien dat we georganiseerd en ordelijk te werk moeten gaan in onze aanbidding van God.

Tegelijkertijd sluiten orde en organisatie variatie zeker niet uit. Het is belangrijk dat we alle elementen in onze erediensten tot hun recht laten komen. Om ons bij te staan in die pogingen, zullen we ons verder verdiepen in de verdeling van de Psalmen, zoals hierboven genoemd. We beginnen door te stellen dat elk van de vijf secties van het Psalter eindigen met een doxologie, of een liturgische uiting van lofprijzing. Dat zijn: Psalm 41, 72, 89, 106 en 150.

Psalm 1 richt zich op het thema van de Tora en Psalm 2 op het rijk van de Messias, allebei kernonderwerpen van het Psalter. Sommige Bijbelse denkers betogen dat deze twee Psalmen de introductie vormen op het liedboek.

We zullen ook zien dat bepaalde kernpsalmen (*Psalm 2, Psalm 72 en Psalm 89*) op specifieke en prominente plekken gepositioneerd zijn in het boek. Veel theologen menen dat Psalm 89 het centrum van het Psalter is aangezien het zich richt op de verplaatsing van de hoop van Israël op de Heer na het falen van de Davidische monarchie.

Het vijfde deel van het Psalter, dat ook de laatste vijf Psalmen omvat, richt zich op lofprijzing. Deze vijf Psalmen beginnen met 'Halleluja' (*NBV21, BGT*) of 'Looft de Here' (*NBG51 in 147*) als aanhef en eindigen met de dezelfde uitdrukking (*NBG51 heeft hier in 147 ook Halleluja*). Deze laatste Psalmen staan vol met passionele uitdrukkingen van lofprijzing: het verheerlijken van God als daad van aanbidding (*Psalm 146:1-2; 147:12; 148:1-5, 7, 13-14; 149:3, 6; 150:1-6*); toezingen van de Heer (*Psalm 147:7, 149:1*); blij zijn in de Heer (*Psalm 146:5*); zich verheugen in de Koning van Sion (*Psalm 149:2*) en 'juichen met eerbetoen' (*Psalm 149:5, NBG51*).

Wat een geweldig voorrecht is het dat we de liederen die gebruiken om God te prijzen op een goede manier kunnen uitzoeken. Onze verdeling van liederen moet de duidelijke intentie laten zien van aanbidding voor de Heer en het verhogen van zijn genade.

Een prachtig gearrangeerd Psalter

Een zorgvuldige studie van iedere Psalm zal de individuele schoonheid ervan onthullen. De psalmist gebruikt een diversiteit aan literaire technieken om sublieme poëzie te creëren. Onder de vaak gebruikte uitdrukkingen zijn stijlvormen zoals vergelijkingen en antropomorfismen. Een vergelijking is een uitdrukking waarin twee uiteenlopende zaken met elkaar vergeleken worden, vaak ingeleid met 'als' of 'zoals' (*Psalm 1:3*). Antropomorfisme is de handeling van het toeschrijven van menselijke vormen of attributen aan wezens of dingen die niet menselijk zijn, vooral aan een godheid (*Psalm 18:8-10*).

De psalmisten gebruikten literaire hulpmiddelen of uitdrukkingen die te maken hadden met vervanging, zoals naamwisselingen, een manier van spreken die bestaat uit het gebruik van de naam van een object of idee ervoor of iets anders dat ermee verbonden is (*Psalms* 2:5); synecdoche, een manier van uitdrukken waarin een deel van het geheel wordt gebruikt voor het geheel, of het geheel voor een deel, of het benoemen van het algemene voor het bijzondere, of het bijzondere voor het algemene (*Psalms* 44:6) en vervloeking (*Psalms* 109:7). De psalmisten gebruikten het acrostichon (*Psalms* 119), een poëzievorm waarin de eerste letters van de beginwoorden op iedere regel, als ze onder elkaar gelezen worden, een woord of frase vormen. We zien ook het gebruik van anafoor, of herhaling van een woord of woorden aan het begin van een vers of twee verzen in een gedicht of een lied (*Psalms* 136). Daarnaast zien we stijlen die weglating of verdrukking verbeelden, zoals een ellips, een plotselinge overgang van het ene naar een ander onderwerp (*Psalms* 21:12); reticentie, een plotseling afbreken midden in een zin, alsof het dichter onmogelijk om door te gaan, of omdat hij dat ineens niet meer wil (*Psalms* 6:3) en erotese, het gebruik van een retorische vraag (die uitsluitend ingezet wordt om effect te sorteren of om een bewering of bevestiging of ontkenning te geven. Het is niet de bedoeling dat er actief antwoord gegeven wordt [*Ps.* 106:2], enzovoort). Al deze stijlfiguren en diverse andere literaire middelen die door de schrijvers van het Psalter gebruikt worden laten literaire ontwikkeling zien en ongeëvenaard vakmanschap.

Een veelheid aan soorten Psalmen

Een algemene classificatie van de Psalmen wordt gegeven in de studie van dinsdag. Wat hier volgt is een gedetailleerdere groepering van de melodieën van het Psalter, hoewel het zeker mogelijk zal zijn andere aanvaardbare groeperingen te vinden:

1. Lieder

- Algemene liederen: 8, 29, 33, 100, 103, 104, 111, 113, 114, 117, 135, 136, 145-150.
- Historische liederen: 78, 105.
- Sion liederen: 46, 48, 76, 87, 122.
- Koningschap liederen: 47, 93, 96-99.

2. Klaagzangen

- Individuele klaagzangen: 3, 5, 6, 7, 12, 13, 17, 22, 25, 26, 28, 31, 35, 36, 38, 39, 43, 51, 54, 55-57, 59, 61, 63, 64, 69-71, 86, 88, 102, 109, 120, 130, 140-143.
- Gemeenschappelijke klaagzangen: 44, 60, 74, 77, 79, 80, 82, 83, 85, 90, 94, 106, 108, 123, 126, 137.

3. Diverse vormen

- Koninklijke Psalmen: 2, 18, 20, 21, 45, 72, 89, 101, 110, 132, 144.
- Individuele dankzeggingen: 9, 10, 30, 32, 34, 40, 41, 92, 107, 116, 138.
- Gemeenschappelijke dankzeggingen: 65-68, 118, 124.
- Individuele Psalmen van vertrouwen: 4, 11, 16, 23, 27, 62, 84, 91, 121, 131.
- Gemeenschappelijke Psalmen van vertrouwen: 115, 125, 129, 133.
- Liturgieën: 15, 24, 134.
- Profetische aansporingen: 14, 50, 52, 53, 58, 75, 81, 95.
- Didactische Psalmen: 1, 19, 37, 49, 73, 112, 119, 127, 128, 139.

De samenstelling van deze lijst laat zien dat de Psalmen gecomponeerd zijn als individuele liederen en gemeenschappelijke. Tegenwoordig ligt in de westerse culturen de nadruk op het individu. Het Hebreeuwse denken is echter veel meer gericht op het gevoel van gemeenschap, een element dat wij als christenen niet uit het oog mogen verliezen, zeker niet omdat wij tot een wereldwijde kerkgemeenschap behoren met een wereldwijde missie.

Een laatste observatie uit de verdeling die we hier gemaakt hebben is de notitie dat er Psalmen zijn voor allerlei gebeurtenissen in het leven: liederen voor gemeenschappelijke en individuele aanbidding, geestelijke liederen voor koninklijke aangelegenheden, liederen voor pelgrimages naar de heilige stad en liederen voor de liturgie. Voor de Bijbelschrijvers is adoratie geen activiteit die alleen in de tempel plaatsvindt, het is een manier van leven.

‘Collecties’ in de Psalmen

De studie van deze week zinspelen op verzamelingen liederen voor speciale gelegenheden, zoals de ‘Opgangliederen’ (*Psalm 120–134*) en het ‘Egyptische Hallel’ (*Psalm 113–118*). Jaren van studie hebben meer verbindingen tussen de Psalmen opgeleverd. Een van die verbindingen vinden we in Psalm 15-24 (zie W. Brown, “‘Here Comes the Sun!’ The Metaphorical Theology of Psalms 15–24,” in *The Composition of the Book of Psalms* [Leuven, 2010], blz. 260). Deze verzameling kan worden verbeeld in het volgende chiasme:

A Psalm 15 (Aanvangende liturgie)

B Psalm 16 (Lied van vertrouwen)

C Psalm 17 (Gebed om hulp)

D Psalm 18 (Koninklijk lied)

E Psalm 19 (Openbaring: Schepping en de Tora)

D’ Psalm 20, 21 (Koninklijke liederen)

C’ Psalm 22 (Gebed om hulp)

B’ Psalm 23 (Lied van vertrouwen)

A’ Psalm 24 (Aanvangende liturgie)

Een chiasme is een verlengd parallellisme (zie de studie van dinsdag voor een korte uitleg). Bij wijze van overeenkomst: een chiasme is verwant met de reflectie van iemands gezicht of beeld in een spiegel, waar het tweede deel (de reflectie) de herhaling is van de ideeën uit het eerste deel (het oorspronkelijke gezicht of beeld), maar in omgekeerde volgorde. Meestal wordt in de kern van het chiasme het belangrijkste punt weergegeven in het parallellisme. Het idee, zoals gezien in de chiastische structuur van Psalm 15-24, is de openbaring van God groot te maken door zijn schepping en zijn Woord. Deze chiastische structuur is omsloten door twee Psalmen die verbonden zijn met het heiligdom. Beide starten met soortgelijke vragen (*Psalm 15:1, vergelijk met Psalm 24:3*). Dit chiasme suggereert dat de redacteuren van het Psalter heel nauwkeurig te werk zijn gegaan bij de samenstelling en presentatie. De heilige Geest heeft deze samenstelling zeker geïnspireerd.

Deel III: Toepassing

In de Psalmen vinden we een breed scala aan emoties die het hele spectrum van de menselijke ervaring beslaan, van sublieme eerbied tot rauw verdriet. Hoewel de Psalmen zo’n 25 eeuwen geleden zijn geschreven, overstijgen ze hun eigen tijd en zijn ze ook nu voor ons nog zeer van toepassing. Moedig de Sabbatschoolleden aan dit kwartaal met Psalmen te bidden, zodat ze tot persoonlijke gebeden gemaakt worden.

Studie 2: Leer ons bidden

Januari 6-12

Deel I: Overzicht

Kerntekst: Lucas 11:1

Deze week reflecteren we op de wanhoop die door de psalmist wordt geuit in tijden van moeilijkheden. We kijken nader naar vier liederen in het Psalter die ons leren hoe we kunnen bidden temidden van onze dagelijkse worstelingen: Psalm 44, 22, 13 en 60.

Deel II: Commentaar

Psalm 44

De eerlijkheid en het rechtdoorzee karakter van de psalmisten in hun smeekbeden aan YHWH kan ons verbazen, of zelfs schokken. Meestal zijn wij niet zo ‘brutaal’ wanneer we onze Schepper aanspreken.

De zonen van Korach gaan echter helemaal los. Laten we eens kijken naar enkele lessen die we kunnen leren van hun uitgesproken gebed, in Psalm 44:

1. De zonen van Korach vertrouwen op God,¹ ongeacht de vernederingen die ze moeten ondergaan, want zij herinneren zich wat YHWH voor hen gedaan heeft.² In hun klacht overheerst niet de boosheid en beschuldiging tegen God. Hun gebed is juist gebaseerd op werkelijk geloof in zijn kracht en genade.
2. Zij beweren dat de Heer hen heeft verlaten en hen heeft overgegeven aan de genade van hun vijanden.³ Kunnen wij dezelfde gevoelens aan onze Schepper uiten zonder ons geloof te verliezen?
3. De zonen van Korach bevestigen dat zij hun God niet vergeten zijn.⁴ Ze zijn trouw geweest en erkennen dat zij de Heer niet kunnen bedriegen.⁵
4. Het lied besluit met krachtige oproepen aan God om hen te hulp te komen: ‘word wakker,’ ‘ontwaak,’ ‘kom ons te hulp’.⁶ Ze pleiten dus krachtig om verlossing.

De psalm eindigt zonder duidelijk antwoord van de Heer. Zijn zwijgen is een herinnering dat we, aan deze kant van de eeuwigheid, vaak niet de reactie krijgen uit de hemel die wij wensen. Maar we mogen niet toelaten dat verslagenheid ons overmamt of ervoor zorgt dat ons geloof schipbreuk lijdt.

---

¹ Psalm 44:6-9

² Psalm 44:2-4

³ Psalm 44:10-17

⁴ Psalm 44:18

⁵ Psalm 44:18-23

⁶ Psalm 44:24-27

Psalm 22

Deze psalm is gecomponeerd in dezelfde sfeer als Psalm 44, al moet hier wel bij vermeld worden dat Psalm 22 een persoonlijk pleidooi is. Koning David is de auteur van deze psalm. Er is discussie over de historische achtergrond van de psalm, maar we denken dat de psalm geschreven is toen David vervolgd werd door Saul of in de periode dat hij leed onder de opstand van zijn zoon Absalom.

Wat de historische achtergrond van dit lied ook is, er bestaat geen twijfel over dat het een Messiaanse psalm is. Het Nieuwe Testament citeert een aantal keren uit de psalm met het lijden van Christus tijdens zijn proces, marteling en kruisiging als basis:

- ‘Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten?’⁷ is een direct citaat van Psalm 22:2.
- Psalm 22:8 wordt toegepast op Jezus aan het kruis en zijn bespotters.⁸
- Psalm 22:17 (‘zij hebben mijn handen en voeten gebonden’) is een directe verwijzing naar Jezus die aan het kruis genageld wordt, hoewel dit vers niet geciteerd wordt in de evangeliën.
- Marcus 15:24 en Matteüs 27:35 verwijzen naar Psalm 22:19.
- Psalm 22:13-16 kan ook zonder aarzeling worden toegepast op de ervaringen van Jezus. Psalm 22:18 beschrijft de situatie van onze Verlosser aan het kruis: ‘Ik kan mijn beenderen tellen. Zij kijken vol leedvermaak toe.’

In de context van de studie van deze week is het een troostende gedachte te weten dat dezelfde Schepper, toen Hij mens was, een lijden gekend heeft dat het lijden in ons leven op alle vlakken ver overstijgt. Zeker weten dat de Heer deze Psalm in zijn gedachten had op die vreselijke vrijdag van zijn dood en het gebeden heeft met tranen in zijn ogen. Ook wij kunnen ons deze woorden eigen maken te midden van ons verdriet.

Wat een inspiratie is het te weten dat Jezus zelf klaagde op het hoogtepunt van zijn lijden en zijn angst uitte aan zijn hemelse Vader. Het uiten van een dergelijke rauwe eerlijkheid is geen zonde. In de tuin van Getsemané vroeg Jezus zelfs: ‘Vader, als het mogelijk is, laat deze beker dan aan Mij voorbijgaan! Maar laat het niet gebeuren zoals Ik het wil, maar zoals U het wilt.’⁹

Op dezelfde manier vinden we het volmaakte vertrouwen en de onderwerping aan de wil van God terug in Psalm 22. De psalm eindigt zoals veel andere psalmen, met woorden van bevrijding¹⁰ en lofprijzing.¹¹ Het besluit met een viering van de genade van de Heer¹² en zo overspant de psalm op emotionele wijze de plaats van pijn en lijden tot aan de apotheose van blijdschap en zegeningen. Onze gebeden zouden ook tot dergelijke glorieuze hoogten moeten stijgen.

Psalm 13

De schrijvers van het Psalter stellen twee vragen om hun wanhoop te uiten te midden van lijden en beproevingen. De ene vraag is ‘Waarom?’¹³ ‘Waarom’ wordt gebruikt als de gesprekspartner de handelingen van God onder moeilijke omstandigheden probeert te begrijpen: 1. Wanneer het erop lijkt dat God niets doet om zijn volgelinge te bevrijden,¹⁴ 2. Wanneer het erop lijkt dat God degenen die

---

⁷ Marcus 15:34; Matteüs 27:46

⁸ Marcus 15:29; Matteüs 27:39-40

⁹ Matteüs 26:39

¹⁰ Psalm 22:21-23

¹¹ Psalm 22:24-27

¹² Psalm 22:28-32

¹³ Lamah in het Hebreeuws

¹⁴ Psalm 10:2; Psalm 44:24

lijden vergeten heeft,¹⁵ of 3. Wanneer het erop lijkt dat de Heer hen verworpen heeft.¹⁶ In essentie wordt de waaromvraag gebruikt in een poging te begrijpen wat de reden is van de actie – of het uitblijven daarvan – van God.

De tweede vraag die de psalmisten gebruiken is ‘Hoe lang nog?’¹⁷ ‘Hoe lang nog’ heeft een totaal andere intentie dan ‘waarom’. ‘Hoe lang nog’ betwist de acties van God ten tijde van lijden niet. In tegendeel, het erkent juist dat God altijd de controle houdt. De vraag is ook geen verzoek aan God om wraak ten opzichte van de bron van pijn en lijden. Het is simpelweg een uiting van verlangen te weten hoe lang de Heer de gelovige nog zal laten wachten. Bovendien verlangt de vraag actie van God. De vraag omvat ook het gevoel van geestelijke uitputting die we ervaren in het licht van voortgaand lijden en het verlangen dat het stopt. Ook wij mogen, net als de psalmist, God in onze gebeden vragen: ‘Hoe lang nog?’ Op die manier kunnen we Hem ook een verzoek doen tot interventie en genade. Zo’n pleidooi noemen we wel een ‘kwellend van het geloof.’

Na zijn pijnlijke klacht gaat David door naar zijn pleidooi. Deze verandering geeft ons een belangrijk principe voor onze eigen gebeden: we moeten niet blijven hangen of zwelgen in onze spijt en klaagzangen. We moeten juist vooruit in het geloof: ‘Zie mij, antwoord mij, HEER, mijn God! Verlicht mijn ogen, dat ik niet in doodsslaap wegzink.’¹⁸ Vaak hebben we vooral de verzekering nodig dat de Schepper aan onze zijde staat.

Net zoals Psalm 22 eindigt ook dit lied met woorden van vertrouwen.¹⁹ Maar deze woorden zijn meer dan een uiting van geloof. De psalmist geeft uiting aan vreugde en vertrouwen tijdens de beproevingen. Zijn problemen zijn nog steeds dezelfde, maar hij vertrouwt erop dat er betere tijden zullen komen en hij vertrouwt op Gods voorzienigheid om hem te steunen. Een dergelijk geloofsvertrouwen is een voorbeeld. Ook wij moeten op God vertrouwen, geloven in zijn kracht en een beroep doen op zijn beloften. De psalmist gebruikt drie werkwoorden in zijn laatste alinea: ‘vertrouwen,’ ‘juichen’ en ‘zingen.’ Hoe kunnen we juichen als we in moeilijkheden verkeren? Hoe kunnen we dan zingen? Dat kan omdat ‘Ik vertrouw op uw liefde: mijn hart zal juichen omdat U redding brengt, ik zal zingen voor de HEER, Hij heeft naar mij omgezien.’²⁰

Psalm 60

Het opschrift van Psalm 60 geeft ons de historische context waarin het lied werd geschreven. De schrijvers van het Psalter verstrekken dergelijke informatie normaal gesproken niet. De toevoeging hier biedt ons echter behulpzaam materiaal om de oorsprong van het lied te kunnen begrijpen.

Psalm 60 heeft te maken met de gebeurtenissen uit 2 Samuel 8:1-14. In die tijd werd David tot koning van heel Israël gekroond²¹ en had hij Jeruzalem tot hoofdstad van zijn koninkrijk gemaakt.²² Nathan, de profeet, bracht het verbond van God bij de nieuwe koning.²³ David was er klaar voor om de ontvanger te zijn van de beloften die God aan Abraham had gedaan, namelijk dat zijn erfgenamen het land zouden beërven ‘van de rivier van Egypte tot aan de grote rivier de Eufraat.’²⁴ Na de eerste overwinningen van David, als koning van Israël, tegen de Filistijnen²⁵ en Moab²⁶ krijgt hij te maken

---

¹⁵ Psalm 22:2; Psalm 42:10; Psalm 44:25

¹⁶ Psalm 42:4; Psalm 74:1; Psalm 88:15

¹⁷ Psalm 13:2-3; Psalm 35:17; Psalm 74:10; Psalm 79:5; Psalm 80:5; Psalm 89:47; Psalm 90:13; Psalm 94:3

¹⁸ Psalm 13:4

¹⁹ Psalm 13:6

²⁰ Psalm 13:6

²¹ 2 Samuel 5:1-5

²² 2 Samuel 5:6-10

²³ 2 Samuel 7

²⁴ Genesis 15:18

²⁵ 2 Samuel 5:17-25; 8:1-2

²⁶ 2 Samuel 8:2

met een andere militaire dreiging van de Arameeërs. David vocht tegen Hadadezer, koning van Soba, en kwam als overwinnaar uit de bus nadat hij en zijn leger 18.000 Edomieten hadden gedood in de Zoutvallei. ‘Overal in Edom bezette hij strategische punten, en sindsdien waren de Edomieten aan David onderworpen. De HEER stond David bij in alles wat hij ondernam.’²⁷

De Psalmen zijn niet de filosofische beschouwingen van mannen over een afwezige godheid. De liederen worden gevormd rondom echte problemen van het dagelijkse leven.²⁸ David schreef Psalm 60 in die verschrikkelijke momenten waarin Israël vocht met machtige tegenstanders. Ondanks zware tegenstand²⁹ kon David toch in geloof uitroepen: ‘Geef een teken aan wie ontzag hebben voor U, laat hen ontkomen aan de pijlen van de boog.’³⁰

De melodie van Psalm 60 belooft ons dat God bij zijn volk is.³¹ Daarom vraagt David of God aanwezig wil zijn in deze moeilijke periode.³² De Psalm eindigt dan ook niet in een pessimistische sfeer, broedend op de zware tijd die nog komt, maar met het sterke vertrouwen op God dat de overwinning zal komen: ‘Met God zullen wij triomferen, Hij zal onze vijanden vertrappen.’³³ Als we geconfronteerd worden met overweldigende uitdagingen en tegenstand, is de beste manier om ze tegemoet te treden opstaan van onze knieën, gevuld met vertrouwen op God die ons kracht geeft en ons helpt grote daden voor Hem te doen.

Deel III: Toepassing

De studie van deze vier liederen – Psalm 44, 22, 13 en 60 – leert ons bidden in moeilijke tijden. We hebben geleerd dat het noodzakelijk is onze moeilijkheden, fouten en ontmoediging eerlijk bij de Heer te brengen in gebed. Met vertrouwen mogen we onze klachten en ons verdriet bij onze Schepper brengen, als geloofsdaad en in het vertrouwen dat onze gebeden gehoord worden.

Nodig de groepsleden uit hun zorgen bij God te brengen. Vraag hen de nieuwe ideeën die ze in deze les hebben opgedaan aangaande gebed, met de groep te delen. Indien mogelijk kan er een vrijwilliger gevraagd worden om zijn of haar ervaringen in het gebedsleven die het geloof versterkt en bekrachtigd hebben, te delen, geheel in de geest van de psalmisten. Onthoud dat het Psalter niet slechts een collectie mooie gedichten is, maar een uitnodiging om gehoorzaam te zijn aan de wil van God.

---

²⁷ 2 Samuel 8:14

²⁸ Vergelijk met 2 Samuel 8, waar Moab, Edom en Filistea genoemd worden in Psalm 60:10

²⁹ Psalm 60:1-3

³⁰ Psalm 60:6

³¹ Psalm 60:8-10

³² Psalm 60:11-14

³³ Psalm 60:14

Studie 3: De Heer regeert

Januari 13-19

Deel I: Overzicht

Kerntekst: Psalm 93:1

Studiefocus: *Psalm 8, Psalm 100, Psalm 97, Psalm 75:1–10, Psalm 105:7–10, Galaten 3:26-29 en Psalm 25:10.*

Introductie: Deze week houden we ons bezig met vijf aspecten van Gods heerschappij in het Psalter. We zullen zien dat de Psalmen de volgende onderdelen bevestigen: 1. Het fundament van Gods heerschappij is te vinden in de schepping, Hij is de Schepper van hemel en aarde³⁴ en van de mens;³⁵ 2. Op basis van deze Bijbelse waarheid verkondigen verschillende psalmisten dat YHWH de heerser over de wereld en de naties is; 3. De soevereiniteit van de Heer is onlosmakelijk verbonden met zijn werk als Rechter; 4. Als Rechter bemiddelt God voor zijn volk vanwege het verbond dat Hij met hen gesloten heeft; 5. Hij is trouw aan de regels van deze overeenkomst omdat de wet van zijn verbond het fundament is van zijn koninkrijk. Zoals we zullen ontdekken zijn deze vijf onderwerpen nauw met elkaar verbonden.

Deel II: Commentaar

God als Schepper

Psalm 8 kan verdeeld worden in twee hoofdthema's: God is Schepper³⁶ en de mens is het hoogtepunt van zijn schepping.³⁷ Deze concepten worden omarmd aan het begin en het einde van de psalm door dezelfde uitspraak. Dit staat bekend als een 'inclusio': 'Heer, onze Heer, hoe machtig is uw naam op heel de aarde.'³⁸

We kunnen het belang van de schepping in de Schrift niet over het hoofd zien. Jesaja gebruikt het argument van God als Schepper om de geldigheid van geloof in afgoden teniet te doen.³⁹ De psalmist gebruikt hetzelfde argument om YHWH als Heerser van de hemel te erkennen en om afgoderij af te wijzen.⁴⁰ Het fundament van Gods rijk is de schepping. Dat fundament is tevens de reden van onze verering voor Hem.⁴¹ De schepping is ook de redenatie achter de sabbat⁴² en de zevende dag is een herinnering aan de macht van God. Met deze achtergrond begrijpen we ook de boodschap van Openbaring 14:7 beter, waar staat: 'Heb ontzag voor God en geef Hem eer, want nu is de tijd gekomen dat Hij zijn oordeel zal vellen. Aanbid Hem die hemel en aarde, zee en waterbronnen geschapen heeft.' De verkondiging van deze boodschap is zeer relevant in onze tijd, waarin de vijand een relatief nieuwer etiologisch paradigma heeft gecreëerd: evolutie.

God als Koning

God schiep het universum, het behoort Hem toe. Daarom is Hij de Koning van het universum. 'De Heer is koning ... vast staat van oudsher uw troon, U bent van alle eeuwigheden.'⁴³

Psalm 97 vat de boodschap van Gods koningschap goed samen:

---

³⁴ Genesis 1:1

³⁵ Genesis 1:26

³⁶ Psalm 8:3-5

³⁷ Psalm 8:6-9

³⁸ Psalm 8:2, 10

³⁹ Jesaja 40:12-31

⁴⁰ Psalm 115:1-8; Psalm 93:3-5, 7; Psalm 96:5

⁴¹ Psalm 100:3-5

⁴² Genesis 2:1-3; Exodus 20:8-11

⁴³ Psalm 93:1-2

1. God regeert.⁴⁴ Veel psalmen verhogen God als koning.⁴⁵
2. Dramatische elementen zoals wolken, duisternis, vuur, weerlicht, de aarde, bergen en de hemelen omgeven God.⁴⁶ Deze meteorologische fenomenen en geologische pracht verbeelden de grootheid van de Koning der koningen, die ons inspireert met ontzag en eerbied.
3. De beschamende afgoderij wordt veroordeeld in tegenstelling tot de superioriteit van het aanbidden van God.⁴⁷
4. Gods kinderen prijzen Hem en verblijden zich in het rechtvaardige oordeel van zijn regering.⁴⁸
5. Liefde voor God inspireert gelovigen het kwade te haten.⁴⁹ De Heer beschermt en bevrijdt zijn volk uit handen van de slechteriken. Deze redenen geven genoeg stof voor blijdschap en dankzegging aan Hem.⁵⁰

God als koning is de bron van vrede en vertrouwen voor zijn kinderen. ‘Machtige koning, die het recht bemint: U stelde rechtvaardige wetten vast. Recht en gerechtigheid in Jakob: ze zijn uw werk.’⁵¹ Omdat God koning is over de hele aarde, mogen we ons verblijden en ‘een feestelijk lied’ zingen.⁵²

God als Rechter

De Heer is rechter omdat Hij koning is. In het oude Israël sprak de koning een oordeel uit in rechtszaken en juridische aangelegenheden.⁵³ Het idee van een koning/rechter was dus een bekend fenomeen onder het volk in die tijd. Wanneer ze dus hun psalmen zongen waarin de Heer als rechter werd bezongen, wisten zij meteen waar het om ging.

In Psalm 75 lezen we dat God, onze rechter, ‘zal oordelen naar recht en wet.’⁵⁴ We hoeven dus niet bang te zijn voor zijn werk als rechter, tenzij we ons aan de zijde van het kwaad begeven. ‘Voor de HEER, want Hij is in aantocht, in aantocht is Hij als rechter van de aarde. Rechtvaardig zal Hij de wereld berechten, eerlijk oordelen over de volken.’⁵⁵

Het doel van Gods oordeel is de hoogmoedige en trotse zondaars hun plek te wijzen⁵⁶ en de gelovigen te verhogen.⁵⁷ Hetzelfde principe geldt voor het onderzoekend oordeel van Daniël 7: God bestraft de kleine horen⁵⁸ en verschaft recht aan de heiligen.⁵⁹

De getrouwen vieren het oordeel van God,⁶⁰ niet omdat ze blij zijn met de vernietiging van de slechte mensen, maar omdat God trouw is aan zijn beloften en omdat Hij de onschuldigen bevrijdt.⁶¹ Aan het einde van Psalm 75 vinden we dit idee ten aanzien van goddelijke trouw en bevrijding: ‘De trots van de zondaar zal Ik breken, maar de rechtvaardige zal Ik verheffen.’⁶²

God van het verbond

In het oude Nabije Oosten was een verbond een overeenkomst tussen een machtige koning en zijn onderdaan. Deze overeenkomst beschreef wat vereist werd van de vazal om de bescherming van zijn opperleenheer niet te verliezen. Het Eerste Testament gebruikt deze gewoonte uit die tijd en past het

---

⁴⁴ Psalm 97:1

⁴⁵ Psalm 47; Psalm 93; Psalmen 95-99

⁴⁶ Psalm 97:2-6

⁴⁷ Psalm 97:7

⁴⁸ Psalm 97:8-9

⁴⁹ Psalm 97:10

⁵⁰ Psalm 97:11-12

⁵¹ Psalm 99:4

⁵² Psalm 47:8; zie ook verzen 2-7

⁵³ Zie David in 2 Samuel 14:1-23 en Salomo in 2 Koningen 3:16-18

⁵⁴ Psalm 75:3

⁵⁵ Psalm 96:13

⁵⁶ Psalm 75:5-6

⁵⁷ Psalm 75:2-3, 8

⁵⁸ Daniël 7:26

⁵⁹ Daniël 7:22

⁶⁰ Psalm 75:10

⁶¹ Zie Openbaring 19:2

⁶² Psalm 75:11

toe op de relatie tussen de koning van de hemel en zijn volgelingen. ‘In een verdrag van het oude Nabije Oosten deed de Grote Koning twee beloften aan de onderdaan. Ten eerste zou hij zijn vazal aanvallen als die tegen hem in opstand kwam en in de tweede plaats zou hij elke trouwe onderdaan die aangevallen werd te hulp schieten.’⁶³ Het begrijpen van dit concept genereert vertrouwen bij de gelovige, omdat hij/zij hierdoor leert dat hij/zij verzekert mag zijn van Gods bescherming. Binnen deze context wordt YHWH afgebeeld als strijder in het Psalter. Psalm 7 is een gebed voor de strijd waarin de psalmist om de tussenkomst van God vraagt ten voordele van zijn volk.⁶⁴ De psalmist claimt ook de bescherming van God en vraagt Hem zijn vijanden te vernietigen.⁶⁵ God is de beschermer van de psalmist,⁶⁶ die daarbij het beeld oproept van een burcht of een schild. God, de hemelse strijder, wordt verbeeld als iemand die een zwaard draagt en pijl en boog: ‘wapens om te doden.’⁶⁷ Hij heeft een kuil gegraven voor zijn vijanden.⁶⁸

God van de wet

Omdat God een rechtvaardige Heerser is, zal Hij zijn belofte tot in de eeuwigheid gedenken.⁶⁹ De basis voor het verbond is Gods wet. Daarom is het geen toeval dat één van de hoofdthema’s in de Psalmen gaat over Gods geboden.⁷⁰ De langste Psalm en tevens het langste hoofdstuk in de Bijbel, Psalm 119, gaat zelfs helemaal over de Tora, of de wet.

Het beeld van de psalmist ten aanzien van Gods wet verschilt van de algemene interpretatie die vandaag de dag de boventoon voert. Het betreft de idee dat de wet een stel rigide regels bevat die nauwgezet opgevolgd moeten worden omdat er anders zware straffen te verwachten zijn. David zegt echter ten aanzien van de wet dat het getuigenis van de Heer levenskracht is voor de mens en wijsheid geeft aan de eenvoudige; de wet van God schenkt vreugde voor het hart en licht voor de ogen.⁷¹ Wie van ons kan hetzelfde zeggen over de regels en wetten in het eigen land? In de relatie van het verbond zijn de geboden richtingwijzers die ons begrip versterken en ons in staat stellen een diepgaande relatie aan te gaan met onze Schepper, Koning en Rechter.

De Tora heeft meer weg van ‘lering’ dan van ‘gebod.’ Om die reden verbeeldt het Psalter Gods regels als onschatbare rijkdommen die meer gewenst zijn ‘dan goud, dan fijn goud in overvloed, en zoeter dan honing, dan honing vers uit de raat.’⁷² Onder Gods verbond zijn betekent dat we een nauwe relatie met de Godheid onderhouden en daar blij mee zijn.

Deel III: Toepassing

Het is fascinerend te ontdekken hoe de vijf theologische thema’s die we deze week bestudeerden met elkaar verbonden zijn. Deze thematische aaneenschakeling begint met, en is gebaseerd op, de verzekering van God als Schepper. Als we die basiswaarheid ontkennen, ontkennen we ook Gods rechten als heerser over de wereld en als soevereine rechter over de mensheid. Als God niet de rechter van de wereld is, kan iedereen gewoon doen wat hem of haar het beste lijkt. Er zou geen eeuwige wet zijn om te gehoorzamen. Er zouden geen absolute waarheden bestaan. Helaas moeten we constateren dat deze filosofie dagelijks aan ons opgedrongen wordt. Zelfs christenen worden soms het slachtoffer van deze hardnekkige drogredenen. Daarom is de studie van deze week erg belangrijk voor onze gezinnen, onze jongeren en alle leden van de kerk.

Het erkennen van de Heer als onze Schepper leidt ons tot het aanvaarden van zijn heerschappij in ons leven en zijn recht ons te sturen en terecht te wijzen wanneer dat nodig is. Hij is immers onze rechter.

---

⁶³ Tremper Longman III and Raymond B. Dillard, *An Introduction to the Old Testament (Grand Rapids: Zondervan, 2006)*, blz. 260.

⁶⁴ Psalm 7:2-3

⁶⁵ Psalm 7:5-10

⁶⁶ Psalm 7:11

⁶⁷ Psalm 7:13-14

⁶⁸ Psalm 7:16

⁶⁹ Psalm 105:8

⁷⁰ Zie Psalm 1

⁷¹ Psalm 19:8-11

⁷² Psalm 19:11

Onze Schepper wil zich tot ons verhouden in een liefdevolle verbondsrelatie. De Bijbel belooft ons dat gehoorzaamheid aan God en een levenswandel aan zijn zijde een fijne en troostende ervaring zal zijn. Eén detail waar we naar verwezen hebben in deze studie, maar niet verder hebben uitgewerkt, is het ontwikkelen van een houding van lofprijzing en vreugde. Vraag een vrijwilliger de onderstaande verzen hardop voor te lezen. Of vraag anders of de groep in zijn geheel de verzen voorleest. Moedig de mensen in de groep aan dezelfde geestelijke insteek na te streven als de psalmist:

Kom, laten wij jubelen voor de HEER,
juichen voor onze rots, onze redding.
Laten wij Hem naderen met een loflied,
Hem toejuichen met gezang.
De HEER is een machtige God,
een machtige koning, boven alle goden verheven.⁷³

In plaats van verzoeken en klachten, mogen onze gebeden gevuld zijn met lofprijzing aan onze koning en rechter. Onze dagelijkse zorgen zullen beter te dragen zijn en ons geestelijk leven blijmoediger, als we in een verbondsrelatie leven met de God van de hemel.

---

⁷³ Psalm 95:1-3

Studie 4: De Heer hoort en bevrijdt

Januari 20-26

Deel I: Overzicht

Kerntekst: Psalm 34:17

Het Psalter is een gebedenboek. Wat het onderwerp ook is – lofprijzing, klaagzangen, de messiaanse hoop, het rijk van God, of de verlossingsgeschiedenis – de psalmisten tonen steeds groot vertrouwen in de Heer. Ongeacht hun noden of omstandigheden, ze vertrouwen erop dat de Schepper het met hen uithoudt.

Vorige week hebben we de oppermacht van God onder de loep genomen en hoe Hij, als goddelijke opperheerser, in de Psalmen wordt afgebeeld – als Schepper, Koning en Rechter. Deze beelden en de geloofsuitspraken die daaruit volgen, geven de psalmisten het vertrouwen dat God zijn kinderen zal bevrijden uit iedere moeilijke omstandigheid. Laten we nader naar deze prachtige verzekeringen kijken en ze ons eigen maken. Deel het enthousiasme dat deze hoop tot stand brengt met je sabbatschoolgroep.

Deel II: Commentaar

God luistert.

De psalmist smeekt God de hele tijd naar hem te luisteren. Diverse psalmen beginnen met een uitroep aan YHWH om te luisteren: Psalm 4:1, Psalm 13:3, Psalm 17:1, Psalm 27:1, Psalm 28:2, Psalm 54:2, Psalm 55:2, Psalm 60:5, Psalm 61:1, Psalm 64:1, Psalm 86:1, Psalm 102:1, Psalm 108:6, Psalm 130:2, Psalm 140:6, Psalm 142:6 en Psalm 143:1. De psalmist roept het uit naar God in liederen, met een hart vol verdriet: ‘HEER, God van de hemelse machten, hoor mijn gebed, luister naar mij, God van Jakob.’⁷⁴ In hun gebeden staan de psalmisten erop dat er naar hen geluisterd wordt.⁷⁵ Ze roepen het uit in de zekerheid dat de Heer de kreten van de rechtvaardigen hoort en hen bevrijdt uit hun nood.⁷⁶ Soms bevestigen de psalmschrijvers dat God hun klachten en noden gehoord heeft:⁷⁷ ‘Luid roep ik God, ik schreeuw het uit, luid roep ik God – dat Hij mij hoort.’⁷⁸ Het in herinnering roepen van Gods antwoorden uit het verleden sterkt de psalmisten in de verzekering dat Hij hen nu en in de toekomst ook zal antwoorden. In het volle vertrouwen van een goddelijke respons herhalen de psalmisten keer op keer dat de Heer hun gebeden zal verhoren.⁷⁹ Ze verzekeren ons ervan dat God beschikbaar is om naar ons te luisteren op iedere moment van de dag.⁸⁰ De ervaring heeft hen geleerd dat zelfs in momenten waarop zij door familie in de steek gelaten worden, God hun schreeuw om hulp hoort.⁸¹ ‘Horen-luisteren’ – shamah in het Hebreeuws – betekent meer dan een stem tot je nemen of een geluid horen. In de context van de Heer als luisteraar, betekent het woord ‘horen’ of ‘luisteren’ ook dat er gehandeld wordt. Dat betekent dat we erop kunnen vertrouwen dat God in actie komt voor zijn kinderen als antwoord op hun gebed. Toen Israël in slavernij in Egypte verbleef ‘hoorde’ de Heer⁸² en Hij bevrijdde zijn volk. Het Psalmenboek nodigt ons uit vertrouwen te hebben in de Heer.

God zorgt voor ons

In het Psalmenboek wordt de Heer afgebeeld als een machtige koning, die klaar is om voor zijn volk op te komen. Tegelijk wordt Hij ook geportretteerd als een liefdevolle en vriendelijke God die zorgt

---

⁷⁴ Psalm 84:9

⁷⁵ Psalm 30:10; 38:16; 39:12; 66:16; 69:13, 16-17; 119:145, 149

⁷⁶ Psalm 34:18

⁷⁷ Psalm 22:24; 28:7; 31:22; 34:4; 40:1; 66:19; 116:1; 120:1

⁷⁸ Psalm 77:2

⁷⁹ Psalm 4:1; 6:8-9; 10:7; 17:6; 65:2

⁸⁰ Psalm 5:3; 55:17

⁸¹ Psalm 106:44

⁸² Exodus 2:24

voor degenen die op Hem vertrouwen. Er worden verschillende beelden gebruikt om Gods liefdevolle zorg te verbeelden. We komen Hem tegen als een zachtaardige Herder die zorg draagt voor zijn schapen.⁸³ Als hun Herder, voorziet Hij hen in alles:⁸⁴ rust, voedsel en water,⁸⁵ troost en sturing,⁸⁶ zijn aanwezigheid in het donkere dal,⁸⁷ overvloed⁸⁸ en goedheid en genade.⁸⁹

De psalmist gebruikt ook het beeld van een vogel die zijn jongen onder zijn vleugels beschermt. Het laat Gods waakzaamheid over ons zien.⁹⁰ God, onze beschermer, is altijd alert in het waarnemen van de zorgen van zijn kinderen.⁹¹ Hij is als een vader die medelijden heeft met zijn kinderen⁹² en Hij is ook de beschermer van degenen zonder vader. Toch overtreft de liefde en bescherming van God de menselijke, ouderlijke liefdesband: ‘Al verlaten mij vader en moeder, de HEER neemt mij liefdevol aan.’⁹³

Wat een liefdevolle beelden van Gods bekommernis met ieder van ons. Dergelijke beelden kunnen ons helpen volledig op Hem te steunen en Hem ons vertrouwen te schenken in ieder aspect van ons leven.

God Is onze schuilplaats

De Bijbel bevat niet veel bijvoeglijke naamwoorden. Om deze schaarse parameters te compenseren, maken Hebreeuwse dichters veelvuldig gebruik van vergelijkingen om hun ideeën te benadrukken. Ze gebruiken daarbij een groot arsenaal aan metaforen om bijvoorbeeld te benadrukken hoe God zijn volgelingen beschermt in een gecompliceerde wereld: ‘U bent altijd mijn schuilplaats geweest, een toren te sterk voor de vijand.’⁹⁴ Laten we een kort moment nemen om de connotaties van de specifieke beelden in deze vergelijkingen onder de loep te nemen:

1. **Schuilplaats**⁹⁵— Dit beeld suggereert een veilige plek te midden van oorlog, een veilige plek tegen storm en hitte.
2. **Toren**⁹⁶— Torens hadden in Bijbelse tijden een veel krachtiger betekenis als veilige plek dan tegenwoordig. Ten tijde van oorlog of vervolging schuilden de mensen in een toren, zoals in het geval van Gideon en Abimelech.⁹⁷

Psalm 18:1-2 biedt een verzameling aan andere metaforen die toegepast worden op YHWH, onttrokken aan de rest van het Psalter:

3. **Kracht**— Deze term verwijst naar de idee van vastberadenheid. Degene die ons ondersteunt (God) is vastberaden.
4. **Een rots**— Meestal verwijst de term in het Hebreeuwse taalgebruik naar een grote steen op een klif die bescherming biedt tegen aanvallen. Wat er nog over was van de stam Benjamin vluchtte en schulde bij de rots van Rimmon.⁹⁸ Op die manier werd uitroeiing voorkomen.
5. **Een burcht**—Burchten waren kleine militaire posten die zeer goed beschermd werden. Josafat bouwde veel van dergelijke burchten in Juda om zijn koninkrijk te beschermen.⁹⁹
6. **Een schild**—Dit gedeelte in de wapenrusting was belangrijk voor een soldaat in de verdediging op het slagveld.¹⁰⁰

---

⁸³ Psalm 23

⁸⁴ Psalm 23:1

⁸⁵ Psalm 23:2

⁸⁶ Psalm 23:3

⁸⁷ Psalm 23:4

⁸⁸ Psalm 23:5

⁸⁹ Psalm 23:6

⁹⁰ Psalm 91:1, 4

⁹¹ Psalm 121:4

⁹² Psalm 103:13

⁹³ Psalm 27:10

⁹⁴ Psalm 61:4

⁹⁵ Psalm 61:4; 143:9

⁹⁶ Psalm 63:2

⁹⁷ Rechters 8:17; 9:50-52

⁹⁸ Rechters 20:47

⁹⁹ 2 Kronieken 17:12

¹⁰⁰ Zie ook Psalm 114:2

7. **Een vesting**—Als symbolen van veiligheid waren vestingen verdedigingsstructuren die in de bergen gebouwd werden of in de wildernis.¹⁰¹

Stel je de manieren voor waarop we deze beelden zouden kunnen vertalen naar onze tijd om Gods bescherming en waakzaamheid te verwoorden en te begrijpen. Reken er maar op dat de Heer ons ook vandaag beschermt, te midden van de moeilijkheden in de wereld.

God Is onze verdediger

God is onze apologet, advocaat en onze kampioen. Deze beelden zijn duidelijk genomen uit de rechtspraak¹⁰² en worden voornamelijk toegepast in de context van de weduwe en de wees. Het boek Job en de Psalmen verbeelden de Heer als de verdediger van de weduwen en wezen.¹⁰³ *Dayin* wordt vergezeld door de verdediging van mijn rechten¹⁰⁴ of als parallel van de rechtspraak, zoals in Psalm 76:8, waar God wordt neergezet als de verdediger van de mensen in nood en de onderdrukten.¹⁰⁵ God wordt geprezen door de armen¹⁰⁶ want ‘Hij veracht de zwakke niet, verafschuwt niet wie wordt vernederd, Hij wendt zijn blik niet van hem af, maar hoort zijn hulpgeroep.’¹⁰⁷ YHWH komt altijd op voor mensen in de verdrukking.¹⁰⁸

God, onze bevrijder

Alle termen en metaforen die we bespraken verbeelden verschillende aspecten van Gods waakzaamheid over zijn volgelingen. Daarom wordt de Heer ook onze Bevrijder genoemd. In het Psalmenboek wordt de term vier keer op deze wijze gebruikt:

1. Psalm 18:2 noemt God als Bevrijder in de context van de moeilijkheden die de psalmist ervaart met zijn vijanden. Zoals we gezien hebben, verbeeldt dit lied de Heer als machtige krijger.
2. Psalm 40:17 spreekt over bevrijding van zonden. David erkent de verpletterende realiteit dat ‘rampen mij omringen, talloos vele, nu mijn zonden mij achtervolgen en ik geen uitweg zie.’¹⁰⁹
3. De psalmist doet een beroep op zijn Bevrijder¹¹⁰ wanneer hij wordt aangevallen door degenen die hem van het leven willen beroven en hem kwaad willen doen.
4. In Psalm 144 vraagt de psalmist zijn Bevrijder om hem te bevrijden van degenen ‘die leugens spreken met hun mond, bedrog verbergen in hun handen.’¹¹¹

In de Psalmen lezen we dat God ons wil bevrijden van onze zonden, angsten en onze problemen met andere mensen. Daarom is Jezus onze Bevrijder ten voeten uit.

Hulp uit het heiligdom

Het doel van onze studie van deze week is meer dan het bewonderen van de literaire lef en artistieke van de psalmisten. Meer dan het plezier dat deze kundigheid verbeelding ons biedt, geven de beelden en metaforen in de Psalmen een verdiepende blik op Gods verlossingswerk voor de mensheid. David zegt: ‘Roep ik tot de HEER om hulp, Hij antwoordt mij vanaf zijn heilige berg.’¹¹² En in Psalm 18:7 zegt hij: ‘In zijn paleis hoorde Hij mijn stem, mijn roepen bereikte zijn oren.’ Gods verlossingswerk en zijn tedere zorg beginnen met zijn werk voor ons in zijn heiligdom.

---

¹⁰¹ Rechters 6:2; 1 Samuel 23:14, 19

¹⁰² Job 5:4

¹⁰³ Psalm 68:5, *dayin* in het Hebreeuws, wat ‘rechter’ betekent.

¹⁰⁴ Psalm 9:4

¹⁰⁵ Psalm 10:17-18; vergelijk met Deuteronomium 10:18 en Psalm 10:14

¹⁰⁶ Psalm 74:21

¹⁰⁷ Psalm 22:25

¹⁰⁸ Psalm 72:4; 103:6; 146:7

¹⁰⁹ Psalm 40:13

¹¹⁰ Psalm 70:5

¹¹¹ Psalm 144:8

¹¹² Psalm 3:5

Diverse kernmomenten in het Psalmenboek leren ons dat de Heer werkt in zijn hemelse hoofdkwartier ten behoeve van de mensen.¹¹³ Na bestudering van deze passages, samen met andere oudtestamentische teksten die verbonden zijn aan het heiligdom, schrijft Elias Brasil de Souza: ‘Het hemelse heiligdom wordt ook verbeeld als een plek van aanbidding waar hemelse wezens YHWH vereren, als bron van hulp en de plek voor verzoening, waar reiniging en vergeving gegeven worden.’¹¹⁴

Onze Verdediger en Bevrijder hoort ons vanaf zijn heilige heuvel en werkt ten behoeve van ons. Als zevendedagsadventisten gaan we bij de uitdrukking ‘hemels heiligdom’ meestal uit van de Grote Verzoendag en het onderzoekend oordeel. Dat staat ook centraal bij de ‘tegenwoordige waarheid.’ Tegelijk moeten we ernaar streven ons te richten op het werk van vergeving, verdediging, zorg en bescherming die de Heer ons biedt vanuit het heilige der heiligen in het hemelse heiligdom – zelfs voor het einde van de Grote Verzoendag, is het priesterlijke bemiddelingswerk van Christus ten behoeve van ons essentieel. De hele hemel is betrokken bij de verlossing van zondaars.

Deel III: Toepassing

De Psalmen bevatten sterke emoties die het hele spectrum beslaan van extase tot weemoed en van het gecompliceerde tot het eenvoudige. Maar de Psalmen bevatten ook diepe theologische onderwerpen. De Bijbelse waarheden die we deze week bestudeerden, vol met beelden en metaforen, bevatten geweldige beloften waar we ons op mogen beroepen bij onze dagelijkse worstelingen. Als we de beelden van de Psalmen tot ons nemen, moeten we de tijd nemen erover te mediteren. Door onze eigen verbeelding te gebruiken zullen we de waarheden beter kunnen begrijpen die in deze uitgesproken woordkunst verborgen zijn.

Het doel van deze week was het beter leren begrijpen dat de Heer van de hemel onze Verdediger en Bevrijder is. Hij hoort onze gebeden en verzoeken. Hij zorgt voor ons. Uit de hemel ziet de HEER omlaag en slaat Hij de sterveling gade.¹¹⁵ Met compassie en tederheid houdt God ons en onze families in de gaten; vanuit het hemels heiligdom, weegt hij onze daden met oneindige liefde en rechtvaardigheid.

---

¹¹³ Zie Psalm 11:5-6; 20:2; 29:9; 33:13-14; 60:6; 68:35; 96:1-13; 102:20-21; 150:1-6

¹¹⁴ The Heavenly Sanctuary/Temple Motif in the Hebrew Bible: Function and Relationship to the Earthly Counterparts” (Andrews University Dissertation, 2005), blz. 358.

¹¹⁵ Psalm 33:13

Studie 5: Het lied van de Heer zingen in een vreemd land

Januari 27-februari 2

Deel I: Overzicht

Kerntekst: *Psalm 137:4*

De aanwezigheid van lijden en kwaad in ons midden, brengt verwarrende vragen naar boven in het denken van velen over Gods karakter. Waarom staat God toe dat de zonde er is? Waarom staat Hij toe dat onschuldige mensen lijden? Waarom staat Hij toe dat zonde en lijden nog steeds vrij spel hebben? Waarom gaat het slechte mensen goed? Komt God de beloften die Hij in de Bijbel doet niet na? Is de Bijbel dan vooral een mooi literair meesterwerk – inspirerend maar niet geïnspireerd – voor mensen die neigen naar het spirituele? Of erger nog, is de Bijbel met al zijn beloften een misleiding van al die heilige mensen, zonder basis in de realiteit omdat God, zoals veel seculiere mensen toch al denken, niet bestaat?

Helaas is bovenstaande manier van vragen stellen tegenwoordig zeer gangbaar. Het in twijfel trekken van Gods plannen en handelingen, plant het zaad van ongeloof en scepticisme in de harten van anderen, vooral jongeren. Maar al te vaak is het resultaat van dergelijke vragen dat de liefde bekoelt.¹¹⁶ De Psalmen zijn meer dan mooie liederen van lofprijzing voor God. Ze zijn bedoeld om een diepe indruk achter te laten in ons begrip van complexe vraagstukken over het bestaan van zonde en lijden. Wanneer we het Psalter analyseren in het licht van dit uitdagende onderwerp, verbazen we ons opnieuw over de rauwe eerlijkheid van de psalmisten in hun gebeden. Hun openhartigheid herinnert ons eraan dat wij ook vragen mogen stellen aan de Heer; wij mogen onze twijfels aan Hem uiten. God zal naar onze zorgen luisteren als die geuit worden in een geest van geloof en nederigheid. Hij zal antwoord geven op onze nederige vragen en zorgen en ons licht brengen te midden van onze worsteling met twijfel en angst.

Deel II: Commentaar

Waarom staat God zonde en lijden toe?

Hoewel het Psalter deze specifieke vraag niet behandelt, zijn Psalmen 74 en 79 er wel op gebaseerd. Ze gaan over de verwoesting van Jeruzalem. In deze twee psalmen ontdekken we interessante overeenkomsten ten aanzien van het onderwerp zonde en lijden:

1. Beide psalmen behandelen de vernietiging van de geliefde stad en dat ontlokt aan de psalmist jammerend geklaag.¹¹⁷
2. In beide psalmen vraagt Asaf aan God de vernietiging te voorkomen.¹¹⁸ Daarom vraagt hij aan de Heer: ‘Hoe lang nog?’
3. De oorzaak van de problemen voor Jeruzalem is de zonde van het volk.¹¹⁹ Alleen Psalm 79 noemt deze reden: het volk heeft gefaald.
4. In beide liederen behoudt Asaf het geloof in de hemelse koning¹²⁰ of vertrouwen in de macht van Gods arm.¹²¹

Net zoals Asaf mogen we vragen stellen over het waarom van zonde, lijden en dood in ons leven. Dit zijn universele vragen die al zo oud zijn als de wereld. Het antwoord is steeds hetzelfde: zonde. Zonde is de vreemde indringer in Gods schepping. Van de val van Satan in de hemel tot aan onze situatie vandaag, hebben misstanden al het lijden en de dood laten ontspringen in de geschiedenis. We zouden met recht kunnen beargumenteren dat het God was die de mens een vrije wil heeft gegeven, om

---

¹¹⁶ Matteüs 24:12

¹¹⁷ Psalm 74:3-9; 79:1-4

¹¹⁸ Psalm 74:10-11; 79:5-7

¹¹⁹ Psalm 79:8-10

¹²⁰ Psalm 74:12-17

¹²¹ Psalm 79:11

vervolgens te filosoferen over de verspreiding van zonde en lijden. Maar de Bijbelschrijvers onthouden zich van deze manier van denken. Laten we, net zoals Asaf, vertrouwen op de macht en wijsheid van de Schepper en Hem de kans geven dit probleem op zijn eigen manier en op zijn tijd op te lossen.

Waarom staat God toe dat onschuldige mensen lijden?

De les herinnert ons eraan dat zonde ziekte voort kan brengen.¹²² Laten we daarom nog eens opnieuw kijken naar de vraag ‘waarom staat God toe dat onschuldige mensen lijden?’ in het licht van Psalmen 6, 41, 88 en 102.

Ten eerste zien we dat deze vier liederen het lijden beschrijven dat de psalmisten vanwege ziekte ervaren.¹²³ In de tweede plaats pleiten de psalmisten bij de Heer om genezing.¹²⁴ Zij beschouwen hun genezing als het ingrijpen van God in de tegenwoordigheid van hun vijanden.¹²⁵ Ten slotte beargumenteren ze op overtuigende wijze dat, waren zij gestorven, ze beroofd waren van de mogelijkheid Gods naam te eren.¹²⁶

Op dit punt in onze analyse is het goed op te merken dat men in het Hebreeuwse denken niet geïnteresseerd was in het stellen van filosofische vragen over menselijke pijn en lijden. In plaats daarvan was men steeds gericht op God en zijn glorie. De psalmisten erkennen dat God hun moeilijkheden toestaat.¹²⁷ Ze erkennen ook dat alleen Hij gezondheid kan schenken. Genezen van hun aandoeningen, willen zij getuigen van Gods helende genade.

Hebben wij dezelfde houding laten zien ten tijde van ziekte? Vaak klagen we: ‘Waarom ik Heer?’ Zou het niet beter zijn, zeker in die moeilijke momenten, op God te vertrouwen en zijn rechtvaardigheid af te wachten zodat we van zijn glorie kunnen getuigen?

Waarom maakt God geen einde aan ons huidige lijden?

Te midden van ons lijden vragen we vaak: ‘Waar is God?’ Het is een vraag die vaak opborrelt vanuit diepgevoelde angst of wanhoop. In dergelijke momenten hebben we meestal niet de neiging te moraliseren of filosoferen over onze pijn en ons lijden. We willen dan gewoon antwoorden en verbetering. In onze wanhoop keren we ons dan, net zoals de psalmisten, vaak tot God voor hulp. Merk op dat, zelfs al lijkt het alsof de Schepper zich schuilhoudt, het pleidooi van de psalmist is: ‘Hoor mijn gebed, HEER, luister naar mijn hulpgeroep, wees niet doof voor mijn verdriet.’¹²⁸ De psalmist weet dat God er is, zelfs al is er geen uiterlijk teken van zijn aanwezigheid. Dat is geloof! De psalmist zegt niet: ‘Ik hou ermee op. Ik geef mijn geloof op want ik krijg toch geen antwoord van God. Dan zal Hij vast niet bestaan.’ In plaats daarvan vertrouwt de psalmist op God en wacht tot de Heer optreedt in zijn belang op het juiste moment. ‘Blijf kalm en wacht op de HEER.’¹²⁹ Wanneer God zich stilhoudt, moeten wij ons ook stilhouden en wachten. De vraag is niet: ‘Waar is God?’ God is er en Hij zorgt voor ons. De vraag is: ‘Ben ik er, terwijl ik gelovig afwacht tot Hij optreedt in mijn belang?’

Zijn de beloften van God in de Bijbel niets waard?

Psalm 77 geeft de gevoelens van twijfel en ontmoediging, die ons neerdrukken in tijden van nood, goed weer:

‘Zou de Heer voor eeuwig verstoten,
zou Hij niet langer liefhebben?
Is zijn trouw voorgoed verdwenen,
zijn woord voor eens en altijd verstomd?
Vergeet God genadig te zijn,

---

¹²² Psalm 41:3-4

¹²³ Psalm 6:2, 6-7; 41:3; 88:3-9; 102:3-7, 9-11

¹²⁴ Psalm 6:2, 4; 41:1, 4; 88:1-2, 13-14; 102:1-2

¹²⁵ Psalm 6:8-10; 41:5-12; 102:15-19

¹²⁶ Psalm 6:5; 88:10-12

¹²⁷ Psalm 6:1

¹²⁸ Psalm 39:13

¹²⁹ Psalm 37:7

verbergt zijn ontferming zich achter zijn toorn?’¹³⁰

Het antwoord dat de schrijver zelf geeft, is eenvoudig en cruciaal: ‘Ik denk terug aan de daden van de HEER –

ja, ik denk aan uw wonderen van vroeger.’¹³¹ Daarna beschrijft de psalmist het meest paradigmatische moment van Gods ingrijpen in de geschiedenis van Israël: de uittocht uit Egypte. De psalmist roept de wonderen in herinnering die YHWH uitvoerde toen Hij zijn volk bevrijdde uit de Egyptische gevangenschap.¹³² Hij geeft bijzondere aandacht aan de wonderlijke splinging van de Rode Zee.¹³³ Ook roept de psalmist in herinnering hoe Mozes en Aäron door God geleid werden.¹³⁴

Ellen White schrijft: ‘We hebben niets te vrezen voor de toekomst, behalve wanneer we vergeten hoe God ons heeft geleid en wat Hij ons in de geschiedenis heeft geleerd.’¹³⁵

Wanneer we ziek zijn of geplaagd worden door beproevingen, doen we er goed aan onderstaande geloofsoefening toe te passen: markeer de dierbaarste zegeningen van de Heer in een schrift, van de kleinste tot de indrukwekkendste. Was dat ook niet wat de psalmisten deden?

Waarom gaat het slechte mensen goed?

David introduceert dit onderwerp door het in een advies te verpakken: ‘Erger je niet aan slechte mensen.’¹³⁶ Vervolgens vat hij de reden voor dit advies samen: ‘zij verdorren snel als gras.’¹³⁷ Daarna gaat hij door met zijn grootste zorg, de gelovige. David bemoedigt hen met verschillende principes voor een godvruchtig leven.¹³⁸ Deze morele vereisten zijn de basis voor het onderhouden van een goede geestelijke gezondheid en fitheid in een oneerlijke wereld. Te midden van de vereisten verweeft David ook beloften, op de volgende manier:

1. ‘Vertrouw op de Heer...’
2. ‘Doe het goede’
Belofte: ‘bewoon het land en leef er veilig.’¹³⁹
3. ‘Zoek je geluk bij de Heer’
Belofte: ‘Hij zal je geven wat je hart verlangt.’¹⁴⁰
4. ‘Leg je leven in de handen van de Heer’
5. ‘Vertrouw op Hem’
Beloften: ‘Hij zal dit voor je doen; het recht zal dagen als het morgenlicht, de gerechtigheid stralen als de middagzon.’¹⁴¹
6. ‘Blijf kalm
7. En wacht op de Heer,
8. Erger je niet aan wie slaagt in het leven, aan wie met listen te werk gaat.’¹⁴²
9. ‘Wind je niet op,
10. Laat je woede varen,
11. Erger je niet, dat brengt maar onheil.’¹⁴³
Belofte: ‘Slechte mensen worden verdeld, wie hopen op de Heer, zullen het land bezitten.’¹⁴⁴

---

¹³⁰ Psalm 77:8-10

¹³¹ Psalm 77:12-21

¹³² Psalm 77:15-16

¹³³ Psalm 77:17-20

¹³⁴ Psalm 77:21

¹³⁵ Ellen White, *Testimonies for the Church*, deel 9, blz. 10

¹³⁶ Psalm 37:1

¹³⁷ Psalm 37:2

¹³⁸ Psalm 37:3-9

¹³⁹ Psalm 37:3

¹⁴⁰ Psalm 37:4

¹⁴¹ Psalm 37:5-6

¹⁴² Psalm 37:7

¹⁴³ Psalm 37:8

¹⁴⁴ Psalm 37:9

Deze psalm is een literair meesterwerk in vorm en inhoud. Als we de adviezen die in de psalm gegeven worden nauwgezet zouden opvolgen, voorkomen we veel teleurstelling en verbittering. Als extra bonus biedt de tekst van de psalm ons bemoedigende beloften die ons motiveren de voorschriften in praktijk te brengen.

De psalmist herhaalt dezelfde onderwerpen in de rest van zijn lied: (a) de voorspoed van de zondaar;¹⁴⁵ (b) de opdracht God te vertrouwen;¹⁴⁶ (c) het gedrag van de rechtvaardige;¹⁴⁷ (d) de vernietiging van de zondaars¹⁴⁸ en (e) beloften aan de rechtvaardigen.¹⁴⁹ De uitgangspunten in deze Psalm zijn onze diepgaande studie ervan zeker waard.

Deel III: Toepassing

De psalmist nodigt ons uit op God te vertrouwen te midden van lijden en beproevingen. Vaker niet dan wel, krijgen we duidelijke antwoorden op onze vertwijfelde vragen aan deze kant van de eeuwigheid. Soms voelen we de aanwezigheid van onze hemelse Beschermers wellicht niet. Of het lijkt ons toe dat de beloften van God niets voorstellen. Maar laten we dan ook de morele vereisten die de psalmist ons geeft in herinnering brengen: vertrouw op God, ongeacht de omstandigheden; onthoud zijn zegeningen in jouw leven; bestudeer het Woord van God diepgaand; omarm de beloften van God en hou je stevig aan Hem vast. ‘De rechtvaardigen vinden redding bij de HEER, Hij is hun toevlucht in tijden van nood. De HEER heeft hen altijd geholpen en bevrijd, Hij bevrijdt hen ook nu van de zondaars, Hij redt hen, want zij schuilen bij Hem.’¹⁵⁰

---

¹⁴⁵ Psalm 37:12, 14

¹⁴⁶ Psalm 37:27, 34, 37

¹⁴⁷ Psalm 37:21, 26, 30-31

¹⁴⁸ Psalm 37:10, 13, 15, 22, 35-36, 38

¹⁴⁹ Psalm 37:11, 16-20, 22-25, 28-29, 32-33, 39-40

¹⁵⁰ Psalm 37:39-40

Studie 6: Ik zal opstaan

Februari 3-9

Deel I: Overzicht

Kerntekst: *Psalm 12:5*

In Les 4 hebben we het idee uitgewerkt van God als onze schuilplaats, toevluchtsoord, toren en kracht. Deze metaforen bevestigen de Bijbelse waarheid dat God altijd aan de kant van zijn trouwe kinderen staat en hen bescherming en zorg biedt. Deze week bestuderen we een vergelijkbare beeldspraak: die van onze God als machtige strijder, vechtend voor zijn kinderen. We nemen in dit idee ook het concept mee van sociale onderdrukking, een onderwerp dat in onze tijd helaas net zo actueel is als het in Bijbelse tijden was. Het thema van sociale onderdrukking, een kernthema in de profetische boeken van het Oude Testament, vind zijn weerklank door de Psalmen heen. Het misbruik maken van mensen door politieke leiders zorgt voor onrust, maar we weten dat er hoop is: de Heer komt de nederigen verdedigen.

Deel II: Commentaar

Sociale onderdrukking

De wet van Mozes gebiedt Gods volk speciale aandacht en zorg te schenken aan drie groepen mensen: ‘de vreemdeling, de wees en de weduwe.’¹⁵¹ Gewoonlijk konden deze mensen niet terugvallen op een regelmatig inkomen en vaak bezaten ze geen land om te bewerken, waarmee ze hun gezin konden onderhouden. In het beste geval vonden deze burgers en immigranten aan de rand van de maatschappij een betrekking waar ze zichzelf konden verhuuren voor arbeid, of, tenminste een plek waar hen werd toegestaan de overgebleven oogst te rapen voor eigen gebruik.¹⁵² Deze mensen konden niet terugvallen op bescherming door familie. Het waren kwetsbare mensen en het misbruik van weduwen, wezen en vreemdelingen werd in de oudtestamentische maatschappij dan ook gezien als een van de ergste zonden. De profeten riepen het volk meermaals op voor de onbevoorrechte klasse op te komen en voor hen te zorgen.¹⁵³

We zien in de psalmen dat de psalmist de Heer afbeeldt als ‘vader van wezen, beschermer van weduwen.’¹⁵⁴ De belofte in het Psalter is: ‘de HEER beschermt de vreemdelingen, wezen en weduwen steunt Hij, maar goddelozen richt Hij te gronde.’¹⁵⁵ Onze God is de God van de verdrukten en uitgestotenen.

Tegenwoordig zien we soms sociale programma’s om wezen en weduwen bij te staan. Dergelijke hulpprogramma’s zijn bedoeld om armen en behoeftigen mogelijkheden te bieden op betere tijden. Sommige overheden bieden ook broodnodige financiële steun. Maar er zijn altijd meer mensen in nood, ook in de kerk, dan het systeem aankan. Tegenwoordig zien we andere vormen van misbruik en onderdrukking, zoals pesterijen en martelingen. Als christenen is het onze taak oog te hebben voor de slachtoffers van dergelijke praktijken en voor hen zorgen. We moeten onszelf erop toelagen de noden van deze mensen te verlichten.

Immigratie is in veel landen een zwaarbeladen onderwerp. Het is belangrijk immigranten aandacht te schenken. Het is een onderwerp en een gegeven dat al bijna zo oud is als de wereld. Mensen hebben altijd uitgekeken naar betere plekken om te leven en tot bloei te komen. Wij zijn Gods handen: Hij vraagt ons de verlorenen, de vreemdelingen, de zoekenden en de verstotenen in de maatschappij te ondersteunen en op te vangen. Laten we de mensen uit deze groepen aanmoedigen hun ogen te richten op Degene die voor hen in de bres springt.

---

¹⁵¹ Deuteronomium 10:18; 14:29; 16:11, 14; 24:17-20; 26:12-13; 27:19

¹⁵² Zie Ruth 2:6-8

¹⁵³ Jesaja 1:17, 23; Jeremia 7:6; 22:3; Ezechiël 22:7; Zacharia 7:10

¹⁵⁴ Psalm 68:6

¹⁵⁵ Psalm 146:9; vergelijk met Psalm 10:14

God, de machtige strijder

In het Oude Testament, en in mindere mate ook in het Nieuwe, vinden we een krachtige metafoor over God, die in het heden niet erg populair is onder christenen: God als strijder. Een dergelijke idee lijkt te bruut of te militaristisch in culturen die meer gericht zijn op Gods liefde, genade, inclusiviteit en vrede.

De ‘Heer van de hemelse machten’¹⁵⁶ is een gangbare voorstelling van de figuur van God. Het stelt de Schepper voor als de generaal van de hemelse legers. Hij is betrokken in het conflict tegen kwade machten. Maar Gods Woord beschrijft Hem ook als strijder. ‘Hij is een krijgsheld;’¹⁵⁷ ‘De HEER zal optrekken als een krijgsheld, als een aanvoerder wakkert Hij de strijdlust aan.’¹⁵⁸

De psalmist roept deze metafoor op in Psalm 18:3-19. Hij beweert bevrijd te zijn¹⁵⁹ van een sterke vijand. God ‘ontrukte mij aan mijn machtige vijand, aan mijn haters, die sterker waren dan ik.’¹⁶⁰ De Heer wordt beschreven als een strijder die vecht voor zijn dienaar, en als een kampioen die op zijn strijddros de wapens heft tegen de onderdrukkers van zijn volk. Lees de verzen 8-16 zorgvuldig. Er zijn vier scenario’s die er als volgt uitzien:

Psalm 18:7-9: De goddelijke strijder bevindt zich in zijn paleis – zijn tempel--; Hij vlamt van woede ten behoeve van zijn dienaar na het horen van zijn gebed. De goddelijke strijder reageert met verterend vuur ter verdediging van zijn dienaar.¹⁶¹

Psalm 18:9-12: De beschrijving van de goddelijke strijder, die met een machtig vertoon van kracht verschijnt, is indrukwekkend. Dit beeld geeft de dienaren van de Strijder vertrouwen. Onze God is zeer zeker geen zwakkeling.

Psalm 18:13-15: In deze verzen lezen we over een aanval die wordt uitgevoerd door iemand die oorlog wil voeren, samen met zijn beangstigende munitie: hagelstenen, vuur, pijlen en weerlicht. Dit beeld van de Oorlogsgod, met zijn arsenaal aan meteorologische mogelijkheden, komt overeen met een krachtige Soldaat die, boos door onrecht en verdrukking, moedig en rechtvaardig strijdt voor zijn trouwe dienaar.

Psalm 18:16-19: Hier lezen we over de bevrijding van de dienaar: de Strijder bevrijdt, geeft zelfbeschikking terug en verzorgt. ‘De Heer was mij tot steun. Hij leidde mij weg uit de nood en gaf mij ruimte.’¹⁶²

Wat een bijzondere en gedetailleerde beschrijving van het werk van de Heer voor zijn kinderen, onder de meest uitdagende omstandigheden. Het begrip van dit deel van Gods karakter zal de wereld en de kerk veranderen. De verdrukten en vervolgdgen mogen troost putten uit de verzekering dat God voor hen vecht.

Waarschuwing aan de leiders

Psalm 82 bevat een krachtige waarschuwing aan de leiders die de invloed en de macht hebben om de situatie van de ‘weerlozen en wezen ... verdrukten en zwakken’¹⁶³ te veranderen. Ze doen echter niets met hun invloed.

De Psalmen beschrijven een bijeenkomst waarin leiders op het matje geroepen worden voor hun nalatigheid en onverschilligheid ten opzichte van de verdrukten. Zij oordelen ‘onrechtvaardig’ en kiezen ‘partij voor wie kwaad doen.’¹⁶⁴ Ook nu zijn er leiders die zich schuldig maken aan deze zaken. Het lijden van de armen en mensen in nood is regelmatig het gevolg van corruptie. Ons eigen egoïsme en inheligheid zorgen er voor dat we vaak meer op onszelf en onze gezinnen gericht zijn dan op de mensen om ons heen die ons ook nodig hebben. Liefdadigheid behoort thuis te beginnen, binnen onze eigen gezinnen en levens. We moeten onze kinderen leren vriendelijke mensen te zijn en vrijgevig voor mensen in nood.

---

¹⁵⁶ Jozua 5:14; 1 Samuel 1:11; 4:4; 17:45; 2 Samuel 7:26; Jeremia 10:16; 31:35; 32:18; Amos 5:16; enzovoort

¹⁵⁷ Exodus 15:3

¹⁵⁸ Jesaja 42:13

¹⁵⁹ Psalm 18:4

¹⁶⁰ Psalm 18:18

¹⁶¹ Psalm 18:9

¹⁶² Psalm 18:19-20

¹⁶³ Psalm 82:3

¹⁶⁴ Psalm 82:2

De psalmist herinnert ons eraan dat wij ‘goden’ zijn en ‘zonen van de Allerhoogste.’¹⁶⁵ God schiep de mens naar zijn beeld en gelijkenis.¹⁶⁶ Dat betekent dat wij intelligente wezens zijn met een moreel kompas. Daarom moeten we steun bieden aan bedroefden, de vreemdelingen en de mensen in nood. Waar we ook zijn, in onze buurt of op het werk, we moeten ernaar streven een bron van ondersteuning te zijn voor mensen die dat nodig hebben.

Gods oordeel

De studie van donderdag nodigt ons na te denken over de benarde situatie van de verdrukten binnen de context van het laatste oordeel in het hemelse heiligdom¹⁶⁷ en de grote strijd tussen God en Satan, zoals in het bijzonder is beschreven in Daniël en Openbaring.

Daniël 7 openbaart twee intenties van het onderzoekend oordeel in de hemel: de verdrukker bestraffen¹⁶⁸ en de verdrukten rehabiliteren.¹⁶⁹ Het oordeel bevestigt dat de acties van God in het voordeel van de rechtvaardigen zijn.

In het boek Openbaring voltrekt het oordeel zich in het heiligdom. In Openbaring 6 lezen we: ‘Toen het lam het vijfde zegel verbrak, zag ik aan de voet van het altaar de zielen van al degenen die geslacht waren omdat ze over God hadden gesproken en vanwege hun getuigenis.’ Zij ontvangen witte kleren terwijl zij wachten op de uiteindelijke actie van God die hen uit de dood zal opwekken.

Openbaring 8 begint met het visioen van de zeven bazuinen¹⁷⁰ die aan de zeven engelen gegeven worden die dicht bij het gouden altaar staan ‘voor de troon van God.’¹⁷¹ De bazuinen staan symbool voor het oordeel van de Schepper tegen de machten die Gods volk door de eeuwen heen vervolgd hebben.¹⁷² Het heiligdom is de plek waar de Heer handelt ten behoeve van zijn volk, om hen te redden van en beschermen tegen hun onderdrukkers. Het is dan ook geen toeval dat de zeven laatste plagen die aan de zeven engelen gegeven worden, worden overhandigd vanuit de tempel, de troon van Gods oordeel.¹⁷³

Wanneer we in de Psalmen lezen over de zekerheid dat gelovigen om bevrijding mogen bidden tot de hemel, is die uitspraak een ernstige aanklacht tegen de verdrukkers van Gods volk en een bron van geloof voor de verdrukten. ‘Laten wij zijn woning binnengaan, ons neerbuigen aan zijn voeten. Trek op, HEER, naar uw rustplaats, U en uw machtige ark.’¹⁷⁴

De Bijbelse waarheid in deze verzen openbaart ons een feit dat wij als gelovigen goed zouden moeten overdenken. Ja, we moeten alles doen wat in onze macht ligt om mensen in nood te helpen, evenals weduwen en wezen. Maar we moeten ook altijd in gedachten houden dat de uiteindelijke en totale oplossing voor alle onderdrukking en lijden uit de hemel komt. We moeten ons niet laten misleiden door de idee dat de kerk sociale rechtvaardigheid tot stand kan brengen in de wereld, of dat het belangrijkste doel van de kerk is om politieke strijd te leveren in een poging al het onrecht in de wereld op te lossen. Dergelijke gecompliceerde zaken kunnen uiteindelijk alleen opgelost worden door de Heer der Heren. Ons geloof moet gericht zijn op de belofte van goddelijke interventie ten behoeve van ons en niet op de denkbeeldige kracht van mensen. Die is op zijn best een luchtspiegeling.

---

¹⁶⁵ Psalm 82:6

¹⁶⁶ Genesis 1:26

¹⁶⁷ Psalm 96:6-10; 99:1-4; 132:7-9, 13-18

¹⁶⁸ Daniël 7:26

¹⁶⁹ Daniël 7:22

¹⁷⁰ Openbaring 8:2

¹⁷¹ Openbaring 8:3

¹⁷² Zie de zeven zegels in Openbaring 6 en 7

¹⁷³ Openbaring 15:5-6

¹⁷⁴ Psalm 132:7-8

Deel III: Toepassing

God is het toevluchtsoord en de schuilplaats van degenen in nood; maar Hij is ook de goddelijke Strijder die vecht voor de verdrukten. Bovendien is Hij een proactieve leider. Daarom mogen ook wij proactief zijn in de benadering van sociale problemen die op ons pad komen. We zullen niet al die problemen kunnen oplossen, maar we kunnen er wel naar streven een positieve indruk achter te laten in onze omgeving en in de levens van kwetsbare en onderdrukte mensen die om ons heen zijn: armen, mensen aan de rand van de maatschappij en vervolgte mensen. We kunnen betekenisvol en levensveranderend werk doen voor deze minderheden die niet gezien worden door de maatschappij, net zoals Jezus deed ten behoeve van belastinginners, zondaars,¹⁷⁵ prostituees¹⁷⁶ en de verschoppelingen van de maatschappij¹⁷⁷ in zijn tijd.

De waarschuwing van de psalmist aan de gemeenschap en de politieke leiders¹⁷⁸ betreft ook ons wanneer we onverschillig worden ten opzichte van mensen die lijden, of ten opzichte van maatschappelijke onrechtvaardigheid en we deze zaken niet aanpakken of verzachten. Tenslotte is het belangrijk dat we onthouden dat de uiteindelijke oplossing voor het kwaad in onze onrechtvaardige wereld vanuit het hemelse heiligdom komt. Laten we ons deel doen, terwijl we tegelijk de rechtvaardige uitkomst blijven verwachten van onze goddelijke Strijder.

---

¹⁷⁵ Matteüs 9:10

¹⁷⁶ Lucas 7:37-39

¹⁷⁷ Matteüs 15:21-28

¹⁷⁸ Psalm 82

Studie 7: Uw genade reikt tot in de hemel

Februari 10-16

Deel I: Overzicht

Kernteksten: *Psalm 51, Psalm 103, Psalm 113, Psalm 123, Psalm 130, Psalm 136*

De definitie van het woord genade, zoals gegeven in de *Oxford Language Dictionary*, is als volgt: ‘compassie of vergeving getoond aan iemand die is overgeleverd aan iemand anders die hem kwaad zou kunnen doen of straffen.’ De Bijbelteksten die hierboven genoemd zijn, weerspiegelen deze definitie.

Genade is een fenomenaal woord dat de menselijke geest vult met hoop en motivatie. Iedereen die de gevolgen kent van slechte beslissingen, voelt het verpletterende gewicht van schuld verdwijnen wanneer er vergeving en genade geschonken wordt. Wanneer een deadline verlengd wordt of een schuld kwijtgescholden, ervaren we enorme opluchting en dankbaarheid vanwege de betoonde genade. Deze week kijken we naar de genade van de Schepper, zoals die naar voren komt in zes verschillende Psalmen. Genade wordt in de Psalmen voorgesteld in de hoogst mogelijke manifestatie: de genade van God ten opzichte van de zondaar. Het is de genade van een God die klaar is om te vergeven en te bevrijden vanwege de genade die Hij in zich draagt.

Wanneer we de zes Psalmen in het Hebreeuws zouden lezen, ontdekten we dat de psalmisten vier verschillende woorden gebruikten om te verwijzen naar wat wij ‘genade’ noemen. Het begrijpen van die vier woorden en hun betekenis geeft ons een beter begrip van Gods liefde. In de bestudering van de vier Hebreeuwse woorden, mogen we ons ook afvragen hoe de inzichten die ze ons bieden ons eigen concept van genade beïnvloeden.

Deel II: Commentaar

Chesed

Chesed is het meest algemene Hebreeuwse woord voor genade in het Oude Testament. Het kan uitgelegd worden als ‘liefdevolle vriendelijkheid.’ Psalm 109:12, 16 verbindt *chesed* met compassie voor de armen, de wezen en de mensen in nood. Omdat God zijn volk bevrijdt uit rampen en van onderdrukkers, roemt de psalmist zijn naam vanwege zijn genadevolle daden.¹⁷⁹

Met deze context in gedachten kunnen we onze studie van *chesed*, of genade, beginnen door te kijken hoe het zich verhoudt tot bevrijding. De psalmist vraagt om genade ten tijde van calamiteiten, vervolging, dwalen in de woestijn, ziekte, storm of gevangenschap.¹⁸⁰ De verteller van de Psalmen beschouwt *chesed* ook als een bevrijdende kracht, of als de mogelijkheid tot bevrijding.¹⁸¹ *Chesed* is, in essentie het bevrijdend handelen van God ten behoeve van zijn volk. In Psalm 119 vraagt de schrijver aan God hem te sparen of bevrijden, volgens zijn *chesed*.¹⁸²

Chesed wordt ook gebruikt in relatie tot bescherming. In Psalm 36:10-11 en Psalm 32:10 pleit de schrijver voor *chesed*, of Gods bescherming, van de slechteriken en de arrogante mensen. Ook wordt het gebruikt in combinatie met Gods trouw.¹⁸³

In Psalm 6:4 lezen we dat *chesed* het bestaan veiligstelt. Elders pleit de psalmist bij de Heer om over hem te waken¹⁸⁴ en erkent daarmee de liefdevolle voorschriften van de Heer als belangrijke factor voor de bescherming en het herstel van het leven.¹⁸⁵

---

¹⁷⁹ Psalm 31:7, 21; 32:10; 57:3; 59:10; 94:18; 143:12

¹⁸⁰ Psalm 57:1-4; 23:6; 40:11

¹⁸¹ Psalm 31:17; 94:18; 109:26; 62:12-13; 59:11, 17-18

¹⁸² Psalm 119:88, 149, 159

¹⁸³ Zie Psalm 85 en 90

¹⁸⁴ Psalm 119:88, 149

¹⁸⁵ Psalm 119:159

Ten slotte is *chesed* eeuwig¹⁸⁶ omdat het deel uitmaakt van het karakter van de Allerhoogste. Deze zekerheid is goed nieuws voor de gelovige. ‘De HEER is goed, zijn liefde duurt eeuwig, zijn trouw van geslacht op geslacht.’¹⁸⁷

De Psalmen laten ons ook zien dat degene die om Gods *chesed* vraagt, een goede relatie met Hem heeft. Gelovigen moeten vertrouwen in God uitstralen¹⁸⁸ en hoop¹⁸⁹ om goede ontvangers van zijn genade te kunnen zijn. Gods genade wordt gegeven aan degenen die Hem verwachten. Geloof is een voorwaarde om Gods *chesed* te kunnen ontvangen.

Raham

Psalm 51:3 gebruikt drie woorden voor genade:

‘Wees mij genadig [*hanan*], God, in uw trouw [*chesed*],
U bent vol erbarmen [*raham*], wis mijn wandaden uit.’

Raham komt van een Hebreeuws zelfstandig naamwoord dat ‘baarmoeder, buik’ betekent.¹⁹⁰ Het is een woord dat de idee bevat van een moeder die liefdevol voor haar baby zorgt.¹⁹¹ *Raham* representeert ook een emotie die een tegenstelling is van boosheid.¹⁹² Deze emotie is een vriendelijkheid die veel verder gaat dan wat iemand zou verdienen.¹⁹³ In deze context betekent *raham* ‘compassie tonen, gunst bewijzen.’¹⁹⁴ We moeten daarbij denken aan iemand in een machtspositie die besluit zijn onderdaan een gunst te bewijzen. Deze verklaring is de kern van Gods genade voor ons. Gods genade ‘duidt op een warme compassie, een compassie die de tweede mijl gaat, die klaarstaat om zonde te vergeven, om oordeel te vervangen voor genade.’¹⁹⁵ Meer nog, de Heer toont zijn compassie aan degenen die beschadigd zijn door zonde en die Hem onrecht aangedaan hebben. Hoewel wij zijn genade niet verdienen, tilt Hij ons op in zijn genade en herstelt ons door ons zijn gunst te bewijzen.

Hanan

Hanan is een werkwoord dat ‘voorkeur, genadig zijn tot, vrijgevig zijn aan, medelijden hebben met’ betekent. Meestal wordt het gebruikt in de zin van ‘gunstig bezien worden door de ogen van een ander.’¹⁹⁶ Deze betekenis wordt toegepast op de relatie tussen God en zijn volk. *Hanan* wordt voornamelijk gebruikt wanneer God het onderwerp is. Het openbaart Gods omgang en handelingen met zijn schepselen. God stort zijn gunstbewijzen uit over hen die ze willen ontvangen;¹⁹⁷ maar Hij kan zijn genade ook intrekken wanneer de reactie op zijn offer onverschilligheid of afwijzing is¹⁹⁸ of wanneer er geen signalen van bekering zijn aan de kant van het volk.¹⁹⁹ In de Psalmen is het heel gebruikelijk om de frase ‘Antwoord mij als ik roep’ te vinden.²⁰⁰ De psalmist doet dit pleidooi omdat hij weet dat de Heer genadig is²⁰¹ en dat Hij de smeekbede van de gelovige

---

¹⁸⁶ Psalm 89:2, 28, 33; 103:17; 117:2; 138:8

¹⁸⁷ Psalm 100:5; zie 106:1; 107:1

¹⁸⁸ Psalm 31:14, 17; 119:41-42; 143:8

¹⁸⁹ Psalm 33:18, 22; 147:11

¹⁹⁰ Genesis 29:31; Psalm 22:9

¹⁹¹ Zie Job 24:20

¹⁹² Amos 1:11; Zacharia 1:12-17

¹⁹³ Genesis 43:14; 1 Koningen 8:50

¹⁹⁴ Nehemia 1:11; Psalm 106:46

¹⁹⁵ *New International Dictionary of Old Testament Exegesis*, (Grand Rapids, MI: Zondervan, 1997), deel 3, blz. 1091

¹⁹⁶ Genesis 30:24; 39:7; Ruth 2:13; 1 Samuel 20:3

¹⁹⁷ Genesis 6:8-9; Spreuken 3:3-4; Jesaja 30:19

¹⁹⁸ Jeremia 16:13

¹⁹⁹ Nehemia 9:17, 31

²⁰⁰ Psalm 4:1

²⁰¹ Psalm 85:15-17

hoort.²⁰² De Schepper voorziet genadig van voedsel,²⁰³ geeft een goede oogst,²⁰⁴ is rechtvaardig²⁰⁵ en vooral, zoals we in de studie van deze week hebben gezien, vergeving.²⁰⁶ Laten we Psalm 103 eens wat nader onder de loep nemen om te zien wat de psalmist verder nog te zeggen heeft over de aard van Gods genade:

‘Liefdevol [*raham*] en genadig [*hanan*] is de HEER,
Hij blijft geduldig en groot is zijn trouw [*chesed*].
Niet eindeloos blijft Hij twisten,
niet eeuwig duurt zijn toorn.
Hij straft ons niet naar onze zonden,
Hij vergeldt ons niet naar onze schuld.’²⁰⁷

We zien dat het Psalter ons leert dat Gods liefde compassievol, teder, onbeperkt en oneindig is. Op welke manier tonen Gods volgelingen zijn liefde en genade aan anderen? Het Psalter gebruikt *hanan* om iemands vriendelijkheid voor een naaste te reflecteren, in het bijzonder in het bijstaan van de armen,²⁰⁸ het compassie tonen voor mensen die lijden²⁰⁹ en het zorgdragen voor ouderen.²¹⁰ Dit zijn geen incidentele handelingen, maar een manier van leven voor de toegewijde gelovige.²¹¹ De Psalmen geven duidelijk uiting aan de goddelijke verwachting dat Gods volgelingen genadig zullen zijn, want ‘de rechtvaardige geeft, uit mededogen’²¹² en ‘is vol mededogen en leent uit.’²¹³ Een dergelijke vrijgevege houding is een typerende beschrijving van de rechtvaardigen.²¹⁴ De les is duidelijk: als we Gods genade in ons leven willen, moeten we vriendelijke mensen zijn. In Psalm 123:2 lezen we daarover:

‘Zoals de ogen van een slaaf
de hand van zijn heer volgen,
en de ogen van een slavin
de hand van haar meesteres,
zo volgen onze ogen
de HEER, onze God,
tot Hij ons genadig wil zijn.’

Selilah

‘Maar bij U is vergeving [*selilah*], daarom eert men U met ontzag.’²¹⁵ De uitdrukking komt van het Hebreeuwse werkwoord *salah* (kwijtschelden, vergeven). De Heer is het enige onderwerp van dit werkwoord in het hele Oude Testament. *Selilah* betekent dat vergeving een handeling is die bij God hoort. Het fundament voor deze vergeving is Gods genade.²¹⁶

Psalm 25:11-18 laat ons zien dat vergeving de verwijdering van zonden betekent. Daniël voegt daaraan toe dat vergeving ook inhoudt dat de straf voor de zonde wordt afgewend.²¹⁷ Exodus 34:6-9 herinnert ons eraan dat God een God is ‘die liefdevol [*raham*] is en genadig [*hanan*], geduldig, trouw [*chesed*] en waarachtig, die trouw [*chesed*] blijft tot in het duizendste geslacht, die schuld, misdaad en

---

²⁰² Psalm 6:9; 28:2, 6

²⁰³ Psalm 111:4-5

²⁰⁴ Psalm 67:1

²⁰⁵ Psalm 103:6-8

²⁰⁶ Psalm 51:1; 123:3

²⁰⁷ Psalm 103:8-10

²⁰⁸ Spreuken 28:8

²⁰⁹ Job 29:21

²¹⁰ Deuteronomium 28:50

²¹¹ Spreuken 14:21

²¹² Psalm 37:21

²¹³ Psalm 37:26

²¹⁴ Psalm 112:4-5

²¹⁵ Psalm 130:4

²¹⁶ Psalm 86:5

²¹⁷ Daniël 9:16

zonde vergeeft maar niet alles ongestraft laat.’ Daarom zegt David ook dat voor vergeving schuldbelijdenis nodig is.²¹⁸ Het Psalter verbindt ‘vergeving’ ook met andere woorden, zoals ‘reiniging’,²¹⁹ ‘zuivering’,²²⁰ en ‘herstel.’²²¹

Met zijn gedachten vol berouw en nederigheid, smeekt de psalmist de Heer om zijn vergeving in het volle vertrouwen dat zijn zonden van hem afgenomen worden.²²² De psalmist prijst God omdat Hij hem vrijspreekt.²²³ We mogen dan ook concluderen dat vergeving alleen tot de mensheid komt vanwege de *chesed* van God ten opzichte van zijn schepselen.

Deel III: Toepassing

Er liggen duidelijke lessen voor ons geestelijk leven verborgen in de studie van de Hebreeuwse uitdrukkingen voor ‘genade. We hebben ze deze week bestudeerd: (1) De voor de hand liggende les is dat de Heer ons zijn wonderbaarlijke genade schenkt ondanks het feit dat dit onverdiend is. De zekerheid van deze gift kan onze angst wegnemen, ons schuldige geweten en de schaduwen uit het verleden. (2) *Chesed* (genade) is meer dan een teder gevoel in het hart van God. Het is bevrijding en bescherming. Het is echte actie van de kant van God, ten behoeve van zijn volk. (3) De compassie van de Heer is eeuwig; dat betekent dat het altijd beschikbaar is voor ons. Als het zijn uitwerking op ons mist, komt dat omdat we de zonde niet hebben opgegeven en niet omdat we de grenzen van Gods liefde bereikt hebben. (4) Genade (*raham*) belichaamt het gegeven dat de Allerhoogste bereid is zich neer te buigen om ons op te tillen en ons in zijn armen te dragen. Vanuit zijn superieure positie daalt Hij af om ons zijn compassie te tonen. (5) ‘In de gunst komen in de ogen van God’ impliceert dat wij bereid zijn en open om de genade van God te ontvangen. (6) Ten slotte biedt *selihah* ons nieuwe inzichten in de diepte en de breedte van de liefde van onze Schepper. Maar het belangrijkste dat het benadrukt is dat wij net zo vriendelijk en genadig moeten zijn ten opzichte van onze naaste als God is voor ons.

Al deze lessen worden door Jezus op meesterlijke wijze samengevoegd in de gelijkenis van de ‘onverzoenlijke dienaar’ in Matteüs 18:23-35. Het illustreert het oudtestamentische *Chesed* van God ten opzichte van onze wanhopige situatie. Het verhaal suggereert dat wij, de gelovigen, de gemene en ongenadige man uit het verhaal zijn. Dit besef zou ertoe moeten leiden dat wij met dankbaarheid en nederigheid nadenken over de genade en vergeving die wij van onze hemelse Vader hebben ontvangen.

---

²¹⁸ Psalm 32:2-5

²¹⁹ Psalm 51:2

²²⁰ Psalm 51:9

²²¹ Psalm 103:3

²²² Psalm 25:11-18

²²³ Psalm 103:3-4

Studie 8: Wijsheid om rechtvaardig te leven

Februari 17-23

Deel I: Overzicht

Kernteksten: *Psalm 1, Psalm 19, Psalm 32, Psalm 34, Psalm 37, Psalm 49, Psalm 73, Psalm 112, Psalm 119, Psalm 127, Psalm 128, Psalm 133*

Introductie: Hoe definiëren wij wijsheid? Een modern woordenboek, de *Oxford Language Dictionary*, noemt wijsheid ‘het lichaam van kennis en principes dat zich ontwikkelt in een specifieke maatschappij of periode.’ Wijsheid verhoudt zich ook tot de ‘rechtvaardiging van een handeling of beslissing.’ Ook gebruiken we wijsheid in de betekenis van ‘de mogelijkheid om ervaringen, kennis en beoordelingsvermogen te hebben.’ Wijsheid is verbonden met kennis, inclusief het nemen van wijze beslissingen.

Wanneer wij iemand ontmoeten met een brede kennis op een specifiek gebied van de wetenschap of de literatuur, noemen we die persoon ‘wijs’. Wijsheid betekent in het denken van tegenwoordig vaak dat iemand uitblinkt in kennis op een specifiek gebied. Voor sommige mensen betekent wijsheid het bezit van geheime kennis en de mogelijkheid mysteries te ontrafelen of een hoger geestelijk niveau te bereiken.

Deze week zullen we bestuderen wat wijsheid is vanuit Bijbels perspectief. Onze studie zal wijsheid niet alleen duiden volgens de Schrift, maar we doen ook een poging de principes van wijsheid voor het dagelijks leven boven tafel te krijgen. Wat is Bijbelse wijsheid immers als het geen praktische kennis en onderscheidingsvermogen biedt voor het dagelijks leven met Christus? Het doel van onze studie is de Bijbelse wijsheid voor ons leven te begrijpen en toe te passen.

Deel II: Commentaar

De Bijbelse definitie van wijsheid

De kerntekst voor het begrijpen van wijsheid vinden we in Spreuken 1:7:²²⁴ ‘Het begin van alle kennis is ontzag voor de HEER; alleen een dwaas veracht wijsheid en wijst vermaning af.’ Het fundament voor Bijbelse wijsheid is ‘ontzag voor de HEER.’ De Bijbel noemt dat eerbiedige gehoorzaamheid.²²⁵ Deuteronomium 10:12-13 stelt ‘ontzag voor de HEER’ gelijk aan uitdrukkingen als ‘in zijn wegen wandelen,’ ‘Hem liefhebben,’ ‘de Heer, onze God, dienen met hart en ziel’ en ‘de geboden en instellingen van de HEER onderhouden.’ Alles bij elkaar genomen, benadrukken deze uitdrukkingen de noodzaak van het ontwikkelen van een diepgaande en intieme ervaring met de Schepper voor het dagelijks leven.

Spreuken 8:13 biedt nog een ander perspectief op wijsheid door het te bevestigen middels een uitspraak over wat wijsheid niet is: ‘Wie ontzag heeft voor de HEER, haat het kwaad. Ik verafschuw trots en hoogmoed, valsheid en leugens.’ Het valt opnieuw op dat ‘het begin van wijsheid’ verbonden is met praktische en morele handelingen.

We kunnen dus zeggen dat Bijbelse wijsheid ‘een manier is van aankijken tegen- en het benaderen van het leven, die helpt om jongeren te onderwijzen in goed gedrag en morele waarden en het beantwoorden van filosofische vragen ten aanzien van de betekenis van het leven.’²²⁶ Onze gedachten en ons geloof in God worden geopenbaard in vriendelijkheid en een godvruchtig leven. Er is geen onderscheid tussen geloof en daden. Een dergelijk onderscheid is zowel kunstmatig als discutabel en het resultaat van de invloed van Griekse filosofie. Voor de mensen uit het Oude Testament manifesteerde wijsheid zich in een volwassen geloof dat hielp om goede keuzes te maken en vriendelijk en rechtvaardig te zijn ten opzichte van de naaste.

---

²²⁴ Zie ook Spreuken 9:10

²²⁵ Prediker 12:13; Deuteronomium 6:2; 8:6; 31:12

²²⁶ C. H. Bullock, “Wisdom,” *Evangelical Dictionary of Biblical Theology*, te vinden op www.biblestudytools.com/dictionaries/bakers-evangelical-dictionary/wisdom.html.

‘Elke goede gave, elk volmaakt geschenk komt van boven, van de Vader van de hemellichten; bij Hem is nooit enige verandering of verduistering waar te nemen.’²²⁷ Wijsheid is een gift van God die Hij geeft aan wie Hij wil en aan degenen die er nederig om vragen.²²⁸

Kenmerken van wijsheid

Bijbelse wijsheid is voornamelijk opgeschreven in de vorm van poëzie. De boeken Job, Spreuken en Prediker vertegenwoordigen de wijsheidsliteratuur in de Bijbel. Sommige auteurs voegen ook Hooglied hier aan toe, maar dat is onderwerp van discussie omdat er geen overeenstemming over bestaat.

De belangrijkste thema's van Bijbelse wijsheid zijn de schepping, de wet, onderwijs voor een wijs en volwassen leven, eerbied voor God en straf/wraak. Spreuken is misschien wel het meest bekende voorbeeld van wijsheidsliteratuur in de Bijbel. De grote waarde van wijsheid wordt vooral in de hoofdstukken 1-9 uitgelicht. Wanneer we deze hoofdstukken nauwkeurig lezen, ontdekken we dat wijsheid bestaat uit onderwijs voor een godvruchtig leven, met advies hoe de strikken van onrechtvaardigheid en slechte mensen vermeden kunnen worden. Vanaf hoofdstuk 10 en verder vinden we meer dan zeshonderd uitspraken (spreuken), korte zinnen vol praktische adviezen die toepasbaar zijn op verschillende situaties in het leven, zoals het huwelijk, liefde, relaties, financiële zaken, politieke aangelegenheden, onderwijs van kinderen, enzovoort.

Het boek Job is, in tegenstelling tot de praktische adviezen in Spreuken, meer een verhandeling ten aanzien van lijden, bestraffing en rechtvaardiging. Deze thema's zijn begaan met wijsheid, maar vanuit het perspectief van God. Ze ontfouwen zich vanuit het levensverhaal van Job en de moeilijkheden die hij ervaart. De analyse is niet filosofisch maar goddelijk van aard. Hoofdstuk 28 is de kern van het boek en eindigt met de idee dat eerbied voor- en gehoorzaamheid aan God de kern van wijsheid zijn: ‘Ontzag voor de Heer – dat is wijsheid; het kwaad mijden – dat is inzicht.’²²⁹

Wijsheid in het Psalter

Veel Bijbelgeleerden plaatsen bepaalde Psalmen onder de wijsheidsliteratuur van de Bijbel. ‘Hoewel de exacte duiding van de wijsheidspsalmen een punt van discussie blijft, zijn de meeste geleerden het met elkaar eens dat Psalmen 1, 19, 32, 34, 37, 49, 73, 112, 119, 127, 128, 133 wijsheidspsalmen zijn. Psalm 1 legt sterke nadruk op de wet en het onderhouden ervan en het begint de Psalmen door een draai van wijsheid aan de hele collectie te geven. Ook Psalm 19, waar de nadruk ligt op de schepping en de wet, heeft een toon van wijsheid; en Psalm 119 ademt wijsheid met de langste bezinning op de Tora.’²³⁰

Nu zullen we de wijsheid in bovengenoemde Psalmen nader bekijken:

Psalm 1. Deze psalm biedt twee manieren van leven: een rechtvaardig leven²³¹ en een leven in slechtheid.²³² Het lied begint met een beschrijving hoe de rechtvaardigen zich in tegengestelde richting bewegen van de onrechtvaardigen.²³³ Het resultaat van de keuze van de onrechtvaardigen loopt erop uit dat zij op een geheel andere bestemming uitkomen dan de rechtvaardigen.²³⁴

Psalm 19. De psalm is verdeel in twee duidelijke delen. Het eerste deel bevat de openbaring van God in de schepping.²³⁵ Het tweede deel bevat zijn openbaring in de wet.²³⁶ Deze twee thema's zijn heel

---

²²⁷ Jakobus 1:17

²²⁸ 1 Koningen 3:12; Psalm 51:6; Spreuken 2:6; Jakobus 1:5-7

²²⁹ Job 28:28

²³⁰ Elias Brasil de Souza, “Wisdom in Daniel,” in Benjamin Rojas, TeÓfilo Correa, Lael Caesar and Joel Turpo, eds., “The End from the Beginning”: *Festschrift Honoring Merling Alomía* (Lima, Peru: Universidad Peruana Union, 2015), blz. 267-268.

²³¹ Psalm 1:2-3

²³² Psalm 1:4-5

²³³ Psalm 1:1

²³⁴ Psalm 1:6

²³⁵ Psalm 19:1-6

²³⁶ Psalm 19:7-14

belangrijk in het begrijpen en beoefenen van Bijbelse wijsheid. Beide onderwerpen dienen als inspiratie voor de gelovige die ernaar streeft ‘vrij van verborgen zonden’ te zijn.²³⁷

Psalm 32. Dit lied biedt een tegenstelling tussen de bekeerling en degene die volhardt in zonde.²³⁸ Het heeft ook een wijze toon van instructie en onderwijzing in zich²³⁹ die kenmerkend is voor de wijsheidsliteratuur.²⁴⁰

Psalm 34. Sommige delen van Psalm 34 suggereren het praktische advies dat zo kenmerkend is voor de wijsheidsliteratuur. We zien het in de liefdevolle oproep van de vader aan zijn zoon om een lang leven te wensen, eerbied voor God na te streven en de zonde te ontvluchten.²⁴¹ Naast dit advies beschrijft de psalmist de toekomst voor de gelovigen.²⁴² Ongetwijfeld is gaan op de weg van de wijsheid de beste keuze die we in het leven kunnen maken.

Psalm 37. Deze psalm geeft antwoord op de grote vraag ‘waarom gaat het slechte mensen goed?’ Ook nu stellen we nog steeds diezelfde vraag. Het antwoord is geen filosofische verhandeling, maar eerder op geloof gebaseerd advies voor een rechtvaardig leven. Denk goed na over de tijdloze wijsheid in dit lied.

Psalm 49. In de eerste regels van dit lied lezen we: ‘Mijn mond spreekt wijze woorden, diepzinnig is wat mijn hart overpeinst, ik heb een open oor voor raadselspreuken, bij het spel op de lier onthul ik een geheim.’²⁴³ Vervolgens gaat de schrijver door met beschrijven van het lot van de slechte mensen die het voor de wind gaat.²⁴⁴

Psalm 73. Het Hebreeuwse volk probeerde de oorsprong van het kwaad in de wereld te begrijpen, evenals de onrechtvaardigheid in de maatschappij. Zij worstelden met de vraag of de goddelijke wraak op een mislukking uitgelopen was. In onze tijd heeft deze vraag niets aan kracht ingeboet.

Psalm 112. Dit lied verbeeldt de zegenen van eerbied geven aan de Heer.²⁴⁵ Er worden zestien zegeningen genoemd voor de rechtvaardigen.²⁴⁶ Een nauwkeurige bestudering van deze zegeningen toont ons dat eerbied voor de Heer betekent dat je het hoogste geestelijke bereik najaagt in het leven. De psalmist eindigt met een korte beschrijving van het rampzalige lot voor de onrechtvaardigen in vergelijking met de rechtvaardigen.

Psalm 119. De langste psalm in het Psalter gaat over de Tora (wet). Het gaat hier over meer dan alleen de wet van Mozes. De Tora verwijst naar de gehele Bijbel. Het verandert het leven van degenen die het onderwijs in Gods Woord tot zich nemen en begrijpen.

Psalm 127. De psalm beslaat slechts vijf verzen en is gericht op de zegeningen van de Heer op het huisgezin en op de kinderen van hen die op de Heer vertrouwen. Misschien is het hierom dat dit lied wordt beschouwd als een uiting van wijsheid. Wijsheid moet het fundament zijn voor de belangrijkste schat in ons leven: het gezin.

Psalm 128. De zes regels in deze korte psalm worden gerekend onder de wijsheidsliteratuur omdat ze verwijzen naar de voorspoed in de huizen van een ieder die ‘ontzag heeft voor de Heer.’²⁴⁷

Psalm 133. Sommigen hebben wellicht vraagtekens bij deze psalm als wijsheidsliteratuur in de Bijbel. Maar de uitdrukking ‘Hoe goed is het, hoe heerlijk als broeders bijeen te wonen!’²⁴⁸ Injecteert het vers met het karakteristieke snufje Bijbelse wijsheid dat we inmiddels hebben geïdentificeerd als een onderscheidend kenmerk in de wijsheidsliteratuur. Te worden gevuld met de geest van broederschap is de wens van de Allerhoogste voor al zijn volgelingen. Een dergelijke eenheid is het praktische bewijs voor een christelijk leven.

---

²³⁷ Psalm 19:13

²³⁸ Psalm 32:10-11

²³⁹ Psalm 32:8-9

²⁴⁰ Spreuken 4:1-15; 6:20-23; 7:1-5

²⁴¹ Psalm 34:11-14

²⁴² Psalm 34:15-16, 21

²⁴³ Psalm 49:4-5

²⁴⁴ Psalm 49:6-21

²⁴⁵ Psalm 112:1

²⁴⁶ Psalm 112:2-9

²⁴⁷ Psalm 128:1, 4

²⁴⁸ Psalm 133:1

Deel III: Toepassing

Bijbelse wijsheid, zoals onderwezen in het Oude Testament, helpt ons de cruciale onderwerpen van verlossing te begrijpen. Het gaat dan over onze oorsprong (schepping), de wet (wat God van ons vraagt voor ons dagelijks leven), eerbied voor God (eerbiedige liefde die uitmond in blijmoedige gehoorzaamheid) en straf (het lot van de rechtvaardigen en onrechtvaardigen). Wijsheid is ook praktische kennis die ons voorbereid op een volwassen en godvruchtig leven in het huisgezin, in onze buurt en op het werk. Verder is Bijbelse wijsheid goddelijk advies voor een harmonieus leven met onze partner en onze kinderen. Het rust ons toe met principes in het beheer van onze financiën en nog allerlei andere aspecten van het dagelijks bestaan.

Daag je groep uit na te denken over manieren waarop de lessen van deze week toegepast kunnen worden in verschillende situaties. Herinner de groepsleden eraan dat een leven in eerbied aan God grote vreugde met zich meebrengt.²⁴⁹

---

²⁴⁹ Psalm 112:1

Studie 9: Gezegend is Hij die komt in de naam van de Heer

Februari 24-maart 1

Deel I: Overzicht

Kerntekst: *Psalm 118:22-23*

Deze week bestuderen we het belangrijkste onderwerp uit de hele Bijbel: onze Heer en Verlosser, Jezus Christus. Jezus als centrum van de Schrift is van groot belang in het begrijpen van Gods Woord. De Psalmen maken hierop geen uitzondering. Tussen de diverse liederen van lofprijzing, vergeving, recht en bestraffing, wordt Jezus afgebeeld als Schepper, lijdende Messias, zoon van David, eeuwige Koning en hemelse Priester. Deze verbeeldingen helpen ons zijn vooraanstaande positie in het verlossingsplan en zijn liefde voor ieder van ons beter te begrijpen.

De Psalmen bieden ons een bredere kijk op het dienstwerk van Jezus in de hemel en op zijn tweede komst. Deze week zullen we enkele aspecten van Jezus en zijn werk overdenken vanuit het Psalter.

Deel II: Commentaar

De schrijvers van het Nieuwe Testament beschouwden de Psalmen als belangrijke bron om het leven en werk van Christus te begrijpen. Veel verwijzingen in het Nieuwe Testament om aan te tonen dat Jezus oudtestamentische profetieën vervulde, komen uit het Psalter. Sommige van deze verwijzingen zijn ‘citatens’ – indirecte verwijzingen naar een oudtestamentische tekst en de idee erachter, niet te verwarren met een één op één citaat.

Er zijn veel verwijzingen in het Psalter naar de goddelijkheid van Christus en naar zijn dienstwerk op aarde. Deze verwijzingen openbaren de intentie van de psalmisten, onder inspiratie van de heilige Geest, het werk van Christus te bejubelen en op de voorgrond te stellen. Laten we, met deze gedachte, onze aandacht eens richten op de verzen in het Psalter die door nieuwtestamentische schrijvers worden toegepast op Jezus.

Jezus is de YHWH van het Oude Testament – Hij is God!

Profetie	Psalm	Toepassing in het Nieuwe Testament
Jezus moet aanbeden worden	<i>Psalm 97:7</i>	<i>Hebreeën 1:6</i>
Jezus ontvangt eer, als God	<i>Psalm 45:6-7</i>	<i>Hebreeën 1:8-9</i>
Jezus is Schepper en is eeuwig	<i>Psalm 102:25-27</i>	<i>Hebreeën 1:10-12</i>
Jezus is de Zoon van God	<i>Psalm 2:7</i>	<i>Handelingen 13:33, Hebreeën 1:5; Hebreeën 5:5</i>

De goddelijkheid van Jezus is een belangrijk onderwerp voor nieuwtestamentische schrijvers en dat zou het voor ons ook moeten zijn. In het schema hierboven zien we dat de passages in de Psalmen, die naar YHWHs goddelijkheid verwijzen, door Paulus en Lucas op Jezus worden toegepast. De goddelijkheid van Jezus maakt zijn offer zowel eenmalig als krachtig. Het betekent dat degene die aan het kruis voor ons stierf de Schepper zelf was. Wat een diepe gedachte. We zullen nooit in staat zijn de volledige diepte in al zijn dimensies te begrijpen, nu of in de eeuwigheid. Maar door erover na te denken en de prachtige waarheid ervan op ons te laten inwerken, helpt ons in de vernieuwing van ons hart.

Het leven en dienstwerk van Jezus

Profetie	Psalm	Toepassing in het Nieuwe Testament
Jezus' menswording en volledige offer	<i>Psalm 40:6-10</i>	<i>Hebreeën 10:5-7</i>
De ijver voor Gods huis zal Jezus verteren	<i>Psalm 69:9</i>	<i>Johannes 2:17</i>
Jezus zal gelijkenissen vertellen	<i>Psalm 78:2</i>	<i>Matteüs 13:35</i>

Jezus voedt de mensen met brood uit de hemel	<i>Psalm 78:24</i>	<i>Johannes 6:31</i>
Jezus is de hoeksteen	<i>Psalm 118:22</i>	<i>Matteüs 21:42; Marcus 12:10-11; Lucas 20:17</i>
Kinderen zullen het werk van Jezus in de tempel eren	<i>Psalm 8:2</i>	<i>Matteüs 21:16</i>

De schrijvers van de evangeliën en het Nieuwe Testament begrepen dat bepaalde passages uit het Oude Testament, zoals sommige Psalmen, het werk van Jezus verkondigden. Op basis van de vele verwijzingen naar het Psalter in het Nieuwe Testament, zou je met recht kunnen zeggen dat de Psalmen het favoriete boek van de nieuwtestamentische auteurs was. De schrijvers van het Nieuwe Testament gebruikten de Psalmen om te bevestigen dat de profeten de belangrijke gebeurtenissen van Jezus dienstwerk op aarde voorzgd hadden, zoals we zien in het schema hierboven.

Het lijden van Jezus

Profetie	Psalm	Toepassing in het Nieuwe Testament
Jezus wordt verraden door een goede bekende	<i>Psalm 41:9</i>	<i>Johannes 13:18</i>
Zijn vijanden geven hem gal en azijn te drinken als Hij dorst heeft	<i>Psalm 69:21</i>	<i>Matteüs 27:34, 48</i>
Hij wordt door God verlaten	<i>Psalm 22:1</i>	<i>Matteüs 27:46; Marcus 15:34</i>
Jezus wordt uitgescholden	<i>Psalm 22:7</i>	<i>Matteüs 27:39, Lucas 23:35</i>
Zijn vijanden kijken hoofdschuddend naar Hem	<i>Psalm 109:25</i>	<i>Matteüs 27:39</i>
Ze tarten Jezus' geloof	<i>Psalm 22:8</i>	<i>Matteüs 27:43</i>
Ze verdelen zijn kleding	<i>Psalm 22:18</i>	<i>Matteüs 27:35; Marcus 15:24</i>
Jezus' vrienden blijven op afstand	<i>Psalm 88:8</i>	<i>Lucas 23:49</i>
Jezus spreekt zijn laatste woorden	<i>Psalm 31:5</i>	<i>Lucas 23:46</i>
Zijn botten worden niet gebroken	<i>Psalm 34:20</i>	<i>Johannes 19:36</i>
Zijn lichaam zal niet vergaan in het graf	<i>Psalm 16:8-11</i>	<i>Handelingen 2:25-28; 13:35</i>

De apostelen probeerden schriftuurlijk bewijs te leveren voor het lijden en sterven van Jezus, als gebeurtenis die tot in detail voorzgd was in het Oude Testament. (Houd in gedachten dat we hier vooral werken met schriftuurlijk bewijs uit het Psalter. Natuurlijk kan er veel meer bewijs voor het lijden en sterven van Jezus gevonden worden in het Oude Testament, vooral bij Jesaja.)

De opeenstapeling van Bijbels bewijs uit de Psalmen geeft geldigheid aan de feitelijke doodsangst, dood en opstanding van Jezus. De kruisiging en de opstanding van Jezus zijn het hoogtepunt van de verlossingsgeschiedenis tussen de zondeval en de wederkomst. Tevens is het de kern van het verlossingsplan.

De verhoging van Jezus na zijn opstanding

Profetie	Psalm	Toepassing in het Nieuwe Testament
De Messias zit aan de rechterhand van God	<i>Psalm 110:1</i>	<i>Matteüs 22:34; Marcus 12:36; Lucas 20:42; Handelingen 2:34</i>
Een nazaat van David zal op Davids troon plaatsnemen	<i>Psalm 132:11</i>	<i>Handelingen 2:30</i>
Jezus regeert over de volken	<i>Psalm 2:1-2</i>	<i>Handelingen 4:25-26</i>

Jezus is priester volgens de orde van Melchisedek	<i>Psalm 110:1</i>	<i>Hebreeën 5:6, 10; 6:20; 7:17, 21</i>
Jezus neemt gevangenen met zich mee	<i>Psalm 68:18</i>	<i>Efeziërs 4:7-8</i>

Het verzoeningswerk dat Jezus in de hemel doet is niet minder belangrijk dan het verlossingswerk dat Hij tot stand bracht op Golgota. Het is dan ook geen toeval dat Psalm 110 het vaakst wordt aangehaald door de nieuwtestamentische schrijvers. De Psalm wordt maar liefst zeventien keer geciteerd of aangehaald in het Nieuwe Testament: Matteüs 22:44; 26:44; Marcus 12:36; 16:19; Lucas 20:42-43; 22:69; Handelingen 2:34-35; 1 Korintiërs 15:25; Efeziërs 1:20; Kolossenzen 3:1; Hebreeën 1:3, 13; 8:1; 10:12-13. Psalm 110:4 wordt vier keer geciteerd: Hebreeën 5:6; 6:20; 7:17, 21.

Het hemelse dienstwerk van Jezus en ons begrip van wat Hij daar doet ten behoeve van ons, is essentieel voor onze dagelijkse geestelijke ervaring als christenen. Hebreeën beweert, met vertrouwen: ‘Die hoop is als een betrouwbaar en zeker anker voor onze ziel, en reikt tot voorbij het voorhangsel, ²⁵⁰waar Jezus als voorloper al is binnengegaan, ten behoeve van ons: Hij is hogepriester voor eeuwig, zoals Melchisedek.’²⁵⁰

Kenmerken van Gods karakter in de Psalmen die in het Nieuwe Testament op Jezus worden toegepast

Om beter te kunnen begrijpen hoe het messiaanse perspectief uit de Psalmen verband houdt met Jezus, is het goed om een paar voorbeelden uit het Psalter te nemen en te zien wat hun toepassing is in het Nieuwe Testament:

De goedheid van de Heer kan persoonlijk ‘geproefd’ of ervaren worden: *Psalm 34:8 (1 Petrus 2:3-4)*

Jezus vergeeft zonden: *Psalm 103:2-3 (Lucas 5:21, 24)*

Hij is het leven: *Psalm 36:9 (Johannes 1:4)*

Hij is de rots: *Psalm 18:2; 95:1 (1 Petrus 2:6; 1 Korintiërs 10:4)*

Hij is rechtvaardig: *Psalm 129:4; 145:17 (1 Johannes 1:9; 2:1)*

Hij is alomtegenwoordig: *Psalm 139:8 (Efeziërs 1:23; Matteüs 18:20)*

Zijn koninkrijk is eeuwig: *Psalm 145:13 (Daniël 7:14, de Mensenzoon)*

Zijn Woord leeft in de gelovige: *Psalm 119:11 (Kolossenzen 3:16)*

Deze voorbeelden tonen aan dat de God van de Psalmen de Messias van het Nieuwe Testament is. De God van het Oude Testament is dus geen andere godheid dan degene die in het Nieuwe Testament geopenbaard wordt.

De messiaanse toon van Psalm 24

Sommige psalmen verwijzen naar bepaalde messiaanse gebeurtenissen of beelden. Psalm 24 is zo’n psalm. De eerste verzen (1-6) verhouden zich tot Psalm 15, gezien hun thematische overeenkomsten. Psalm 24 biedt ook inzicht in de identiteit van degenen aan wie het is toegestaan Gods heiligdom binnen te gaan, of Gods heilige berg.

De verzen 7-10 slaan een messiaanse toon aan. Ze beschrijven de Heer die de heilige stad betreedt. Veel commentatoren, waaronder Ellen White, passen dit gedeelte toe op Jezus’ hemelvaart.²⁵¹ Deze verzen zijn een vreugdevolle verbeelding van de binnenkomst van Jezus in het hemelse koninkrijk, te midden van zingende engelen, die Hem benoemen tot ‘koning vol majesteit’ en ‘De HEER, machtig en heldhaftig, de HEER, heldhaftig in de strijd.’²⁵² Deze scene is in het klein de uitbeelding van de grote gebeurtenis in de toekomst, waar alle verlost door de poorten van de heilige stad mogen binnenkomen.

²⁵⁰ Hebreeën 6:19-20, waar het einde van Psalm 110:4 geciteerd wordt.

²⁵¹ Zie Ellen White, *Eerste geschriften*, blz. 224-226

²⁵² Psalm 24:8

Deel III: Toepassing

Laten we, samenvattend, nog eens kijken naar de redenen van het belang van de studie van deze week op ons geestelijk leven. Ten eerste was het een bevestiging van de goddelijke oorsprong van het profetische woord. Hoe kunnen we anders de vele aankondigingen van de Bijbelschrijvers verklaren ten aanzien van de komende Messias? Van de tiende tot en met de vijfde eeuw voor Christus voorspelden zij zeer nauwkeurig over de gebeurtenissen in zijn leven. Hoe had Jezus op zijn beurt alle voorspelde zaken kunnen vervullen, als Hij niet onder leiding van de heilige Geest had gestaan? Dezelfde Geest die de profeten de komst van de Verlosser had laten aankondigen. Tegenwoordig vinden we op de werkvloer, op het gebied van scholing en wetenschap en op diverse sociale media platforms de minachting en de spot van ongelovigen die de Schrift ridiculiseren. In het licht van dergelijke scepsis is het onze oprechte hoop dat de studie van deze week kracht schenkt aan het geloof van de groepsleden in de Gezalfde en zijn Woord.

In ieder geval laat de studie van deze week de eenheid in de Bijbel zien. Hoewel het op het eerste gezicht een collectie geschriften is van verschillende schrijvers, opgetekend op verschillende plekken en in allerlei culturen, over een periode van ruim zestien eeuwen, vormen al deze geschriften samen een samenhangend geheel. De Bijbelse ideeën en thema's zijn zorgvuldig met elkaar vervlochten en openbaren zo de Geest die de gedachten van de profeten en de apostelen inspireerde in het opschrijven van de boodschappen. Het eindresultaat is de schepping van het grootste meesterwerk dat in de menselijke geschiedenis is geschreven. Ons geloof en onze handelingen moeten op deze stevige rots gefundeerd zijn.

Tot slot heeft onze vergelijking van het Psalter met het Nieuwe Testament ons nieuwe inzichten gegeven ten aanzien van de persoon en het karakter van Jezus. De Bijbel is een schatkist waarin we steeds nieuwe pareltjes van waarheid mogen ontdekken over onze wonderbaarlijke God.

Studie 10: Lessen uit het verleden

Maart 2-8

Deel I: Overzicht

Kerntekst: *Psalm 78:3-4*

De Bijbel is geen filosofisch boek, gevuld met menselijke theorieën aangaande Gods mogelijkheden en leer. De Bijbel verhaalt over Gods handelingen in de menselijke geschiedenis vanaf het begin van de tijd. Middels deze handelingen leren wij wie Hij is en wat zijn plannen zijn voor de mensheid. Veel critici van de Schrift hebben moeite met deze Bijbelse waarheid. Ze kunnen de idee dat God in de geschiedenis van de mens handelt, niet aanvaarden. Zij verwerpen de idee dat de Schepper betrokken is bij menselijke aangelegenheden. De erkenning van zijn betrokkenheid zou erop neerkomen dat zij moeten toegeven dat Hij de Heerser van het universum is en rechtmatige Heer en Meester over ieder mens. We moeten dan ook zijn koningschap en wet erkennen. Het laatste dat een egoïstisch hart wil erkennen zijn Gods aanspraken op zijn of haar trouw of goddelijke autoriteit over het menselijk leven. Deze week denken we na over hoe de psalmisten het werk van God in de geschiedenis van hun natie erkenden.

Deel II: Commentaar

Geschiedenis als de ruggengraat van de Schrift

In de introductie is al aangegeven dat de Bijbel de uitwerking van de doelstellingen van de Allerhoogste in menselijke zaken reflecteert, vanaf het begin van de tijd. ‘In het Woord van God wordt het gordijn open geschoven, en zien wij achter, boven en door het hete spel en tegenspel van menselijke belangen, macht en driften, de werktuigen van de Almachtige, die in alle stilte en met geduld de raadslagen van Zijn eigen wil uitvoeren.’²⁵³

Van Genesis tot Openbaring lezen we over het verlossingsplan. Alles wat de Heer doet, is ten behoeve van het redden van verloren zielen. We zien dit doel in de inhoud van de Bijbel zelf: het is een boek over verlossingsgeschiedenis. De Bijbel bevat eenentwintig boeken die verhalend zijn, of die samengesteld zijn uit verhalen. De rest van de boeken, of het nu gaat om profetie, poëzie, wijsheid, apocalyptiek, pastorale of persoonlijke brieven, verhouden zich tot of bevatten, verhalen en lessen uit de geschiedenis.

De Bijbel als geheel is gebaseerd op het gegeven dat de Auteur leeft en zich beweegt door, of zelfs bemoeit met, aardse gebeurtenissen. Hierin ligt de kracht van de Bijbelse boodschap. Wanneer we bijvoorbeeld lezen dat God de zee, de wind, de grote vis, de boom en de worm in het verhaal van Jona in bedwang houdt en beïnvloedt, beseffen we dat deze vier hoofdstukken niet zomaar het verhaal zijn van een obscure schrijver die, enkele duizenden jaren geleden, iets over de natuur wilde neerpennen. Als de Bijbel ons iets kan leren, is het wel dat de Schepper heerst over de natuurkrachten, toen en nu. Verwijder de geschiedenis uit de Bijbel en we houden religieuze verhalen over die geen uitwerking hebben op ons dagelijks leven. Helaas is dit de realiteit waar we tegenwoordig mee te maken hebben. De Bijbel wijst dergelijk seculier denken af en bevestigt niet alleen dat de Heer werkt in de geschiedenis, maar ook dat Hij een dynamische en verlossende relatie aangaat met zijn schepselen.

Geschiedenis verteld in poëzie

Een interessant kenmerk van de Bijbel is dat historische gebeurtenissen vaak verteld worden in de vorm van poëzie, naast proza. Wij leven vaak in de vooronderstelling – ongetwijfeld ingegeven door de bestudering van seculiere literatuur binnen onze tijdgeest – dat geschiedenis alleen in formeel proza beschreven kan worden. In sommige huidige maatschappijen wordt poëzie uitsluitend gebruikt om emoties uit te drukken en wordt het niet geschikt geacht als serieus schrijfwerk, zoals het beschrijven van geschiedenis.

---

²⁵³ Ellen White, *Karaktervorming*, blz. 175

Maar de Bijbel wijst dergelijke literaire restricties en classificaties af. Vergelijk Exodus 14 en 15 maar eens met elkaar. Beide hoofdstukken bespreken de wonderbaarlijke scheiding in de Rode Zee, maar gebruiken daarbij verschillende literaire vormen. Het verslag in hoofdstuk 14 is opgeschreven in proza, terwijl hoofdstuk 15 gedoopt is in poëzie. We zien dezelfde techniek toegepast worden in Rechters 4 en 5, in het verhaal van de overwinning van Debora en Barak over Jabin, de koning van Hasor en zijn legers. Hoofdstuk 4 is in proza, hoofdstuk 5 in poëzie. De vergelijkingen tussen het verslag in proza en degene in poëzie over dezelfde gebeurtenissen, zijn leerzaam: doe de historische gebeurtenissen in de Psalmen niet af als minder dan ‘historisch’ of authentiek, omdat ze in poëzie zijn opgetekend. Poëzie is een legitieme manier van uitdrukken die door de Bijbelschrijvers gebruikt werd, onder inspiratie van de heilige Geest, om de gelovigen op te roepen vertrouwen te hebben in het handelen van God.

Het paradigmatische belang van de uittocht in het Oude Testament

Er is een gebeurtenis in de Psalmen, uitgelicht in zes liederen, waar we nu onze aandacht op zullen richten: de uittocht.²⁵⁴ De bevrijding uit Egypte is voor Israël het symbool van Gods bevrijding van zonden. In Psalm 136 wordt de uittocht vergeleken met de schepping, als bewijs van Gods macht. De uittocht is tevens het fundament voor de tien geboden.²⁵⁵ Het Pascha is de herdenking van de uittocht en tevens de viering van Israëls onafhankelijkheidsdag. Maar veel meer dan een burgerlijke, politieke of militaire viering, is het Pascha een geestelijke festiviteit die vooruitkijkt naar een nog veel grotere bevrijding door de Messias. De uittocht is een belangrijk hoogtepunt in de geschiedenis van Israël en daarom ook een passend paradigma voor de bevrijding van zonden voor de mensen door God. Bovendien is het de overwinning op de onderdrukker, die daarmee zijn heersende positie in de wereld kwijtraakt. De overweldigende benardheid van gebondenheid en onderdrukking eindigt. De nederigheid van een eenvoudige herder die gestuurd wordt als Bevrijder en de geweldige wonderen die de Almachtige bewerkstelligt om zijn volk te bevrijden, maken van dit verhaal een episch en onnavolgbaar gebeuren.

Het paradigma van de uittocht wordt herhaald in de nieuwe uittocht, als de Joden terugkeren uit de Babylonische ballingschap naar Judea. Paulus wijst ons erop dat de belangrijkste lessen die de exodus in ons kan bewerken, zijn: geloof in Gods bevrijding van zijn volk uit deze wereld vol zonde en hoop op nieuw leven in Jezus Christus.²⁵⁶ Alle details van het Pascha²⁵⁷ zijn ‘slechts een schaduw van wat komt’²⁵⁸ en openbaren in typen en symbolen het lijden en sterven van Jezus Christus. Met dat in gedachten begrijpen we beter waarom de focus op de uittocht in het Psalter uitstijgt boven het Hebreeuwse volk en ook bijzondere betekenis heeft voor de gelovigen in de eindtijd.

Vertel het je kinderen

De handelingen van God in de geschiedenis bieden ons een andere belangrijke les, zoals aangegeven door de psalmist:

‘Ik open mijn mond voor een wijze les,
spreek uit wat sinds lang verborgen is.
Wij hebben het gehoord, wij weten het,
onze ouders hebben het ons verteld.
Wij willen het onze kinderen niet onthouden,
wij zullen aan het komend geslacht vertellen
van de roemrijke, krachtige daden van de HEER,
van de wonderen die Hij heeft gedaan.’²⁵⁹

---

²⁵⁴ Psalm 78:10-53; 80:8-11; 105:26-41; 106:7-33; 135:8-12; 136:10-22

²⁵⁵ Exodus 20:2

²⁵⁶ 1 Korintiërs 10:1-4

²⁵⁷ Exodus 12; Leviticus 23:4-8; Deuteronomium 16:1-8

²⁵⁸ Zie Kolossenzen 2:16-17

²⁵⁹ Psalm 78:2-4

In het oude Israël onderwezen ouders hun kinderen door hen de handelingen van God aan hun voorouders te vertellen. Iedere keer wordt aan ouders het gebod gegeven deze handelingen van verlossing aan de kinderen mee te geven: het doden van de eerstgeboren jongens in Egypte,²⁶⁰ de wonderen voorafgaand aan de uittocht²⁶¹ en de doortocht door de Jordaan.²⁶² Deze herhalingen waren veel meer dan het zich herinneringen van vroegere uitspraken en wetten. In deze vorm van onderwijs is het duidelijk dat een goede kennis van de geschiedenis de beste manier was voor de nieuwe generatie om het geloof van de ouders vast te houden.

Er schuilt een bedoeling in het gebod onze kinderen te onderwijzen. De gebeurtenissen van de verlossingsgeschiedenis moeten op zoveel mogelijk manieren doorgegeven worden aan onze kinderen, op een aantrekkelijke manier. De Bijbel en de getuigenissen van Jezus waarschuwen ons dat de vijand zijn uiterste best doet om mensen te misleiden, vooral geleerden en wetenschappers en er zo voor te zorgen dat zij de historiciteit van de Schrift verwerpen. Als Satan ons ervan kan overtuigen dat de Bijbel slechts een verhalenboek is, zullen vele gelovigen in ongelof verval en zich in de pleziertjes van de wereld storten.

Vergeet je verleden niet

Er wordt vaak gezegd: ‘De mensen die hun verleden vergeten zijn ertoe veroordeeld het verleden te herhalen.’ Dat is ook wat we in de boeken van Ellen White lezen: ‘We hebben niets te vrezen voor de toekomst, tenzij we vergeten wat de Heer ons in het verleden heeft geleerd en op welke wijze Hij ons geleid heeft.’²⁶³ Psalm 105:5 verzekert ons: ‘Gedenk de wonderen die Hij heeft gedaan, de oordelen die Hij heeft uitgesproken.’

De geschiedenis werd vaak in liederen uitgedrukt om het beter te kunnen onthouden en om de Bijbelse waarheden te laten beklijven in de gedachten van de mensen in het oude Israël. Ook wij kunnen profiteren van een toepassing van deze belangrijke waarheid. Het herhalen van de wonderen en voorzieningen van onze almachtige God, die we in de Bijbel lezen, en van de zaken die we in ons leven meemaken, kan een bron van inspiratie, geloof en kracht zijn.

God Is zijn volk genadig

Voor de psalmisten waren de ‘roemrijke, krachtige daden van de Heer’ en de wonderen die Hij heeft gedaan²⁶⁴ heel belangrijk. Gods handelingen uit het verleden zijn de verzekering dat Hij zijn volk zal redden van huidige en toekomstige moeilijkheden.²⁶⁵ God is trouw, want Hij houdt vast aan het verbond dat Hij met zijn volk sloot²⁶⁶ waarin Hij hen een land beloofde dat zij zouden bezitten.²⁶⁷ Onze Heer is trouw. Hij staat altijd klaar in het tonen van zijn genade aan ons en onze kinderen, ondanks de fouten die we maken. Daarom is het belangrijk dat wij zijn liefde voor ons en zijn kerk nooit vergeten.

Prijs de Heer en zing voor Hem

Laten we ernaar streven een geest van eerbied voor onze Schepper in onze persoonlijke aanbidding en gemeentelijke verheerlijking te brengen. Om dat doel te bereiken is het ook belangrijk eerbiedig en bedachtzaam muziek uit te kiezen die onze aanbidding kan versterken.

Een snelle blik op de index achterin het liedboek laat ons het brede pakket aan lofprijzingsliederen zien die beschikbaar zijn. Veel gemeenten zijn gezegend met een grote diversiteit aan instrumenten. En misschien kunnen we zelfs gebruik maken van de nieuwste technologieën om onze diensten te ondersteunen.

Maar wat helpt het ons als we de geest van lofprijzing missen waar we toe aangespoord worden in Psalmen 105:1-7; 106:1-3 en 135:1-7? Deze teksten zijn geen uitnodiging om zoveel mogelijk geluid

---

²⁶⁰ Exodus 13:14-16

²⁶¹ Deuteronomium 6:20-25

²⁶² Jozua 4:20-24

²⁶³ Ellen White, *Last Day Events*, blz. 72

²⁶⁴ Psalm 78:4

²⁶⁵ Psalm 80:7-11, 19

²⁶⁶ Psalm 105:42-43

²⁶⁷ Psalm 105:44; 136:21-22

te maken of om drums in onze diensten te introduceren. In plaats daarvan nodigen ze ons uit onze aandacht op God te richten en op zijn talloze daden. Op die manier zullen we met enthousiasme zingen in ons hart, ons huis en onze gemeente.

De Heer spreekt recht over zijn volk

‘Want de HEER doet recht aan zijn volk’²⁶⁸ is een van de meest belangrijke thema’s van Psalm 135. In dit lied benadrukt de psalmist die bevrijding die God aan zijn volk schenkt uit de gevangenschap in Egypte.²⁶⁹ De bevrijding van Gods volk is echter niet alleen een veroordeling van Egypte, maar loopt ook uit op de rechtvaardiging van Gods volk. Vaak denken wij aan straf als gevolg van oordeel, maar deze psalm brengt in herinnering dat Gods oordeel ook zegeningen en voorspoed brengt voor zijn gelovige volk. De uittocht is de ultieme manifestatie van deze waarheid.

Deel III: Toepassing

Hieronder volgt een samenvatting van de belangrijke onderwerpen uit de les van deze week. Deel ze met je groep:

1. De Heer is een persoonlijke God. Bovendien is de Heer van het Oude Testament nauw betrokken bij de menselijke omstandigheden.
2. God handelt ook vandaag nog. Als Hij handelde ten behoeve van zijn volk in het verleden, is er geen reden te bedenken waarom Hij dat nu niet meer zou doen. Het is ons voorrecht zijn daden in ons dagelijks leven te ervaren.
3. Elke gebeurtenis in het menselijk bestaan is in Gods handen: onze persoonlijke ervaringen, de acties en besluiten in de gemeente, de regering van ons land – alles wordt door Hem gestuurd en in de gaten gehouden.

Prijs de Heer dat onze God een echt persoon is en een vriend.

---

²⁶⁸ Psalm 135:14

²⁶⁹ Psalm 135:8-14

Studie 11: Verlangen naar God in Sion

Maart 9-15

Deel I: Overzicht

Kerntekst: *Psalm 84:2*

Deze week richten we ons op de metafoor ‘Sion’ zoals we die tegenkomen in de Psalmen.²⁷⁰ De Psalmen stralen de hoop en de verwachting uit dat de rechtvaardigen binnen mogen gaan in Gods heiligdom en daar verblijven, een schuilplaats van veiligheid en vrede.

Het concept ‘Sion’ in de Bijbel is een mix van geografie, politiek en theologie. We zullen die verschillende aspecten onder de loep nemen om de geestelijke betekenis van Sion voor Gods volk in het verleden te begrijpen, maar ook voor onszelf, aangezien ook wij dringend de hoop van Sion nodig hebben in ons leven.

Deel II: Commentaar

De geografie van Sion

De locatie van de Sionsberg in Jeruzalem, in relatie tot de berg Moria, heeft een belangrijke theologische betekenis. David veroverde de bergvesting Sion²⁷¹ en kreeg zo een klein deel op de heuvel in bezit die in de volksmond de Davidsburcht werd genoemd. In het noorden, ongeveer 600 meter verderop, vinden we de berg Moria, waar Isaak ‘geofferd’ werd.²⁷² Hier stond ook de engel van de Heer op de dorsvloer van de Jebusiet Arauna en werd daar tegengehouden in de uitvoering van de vernietiging van Israël vanwege Davids zonde, een volkstelling tegen de wil van de Heer in.²⁷³ Daarop kocht David de dorsvloer en bouwde er een altaar voor de Heer, waar hij boetedoening deed door en brand- en vredeoffers te branden.²⁷⁴

De tempel van Salomo en de bijgebouwen ervan werden ook op deze plek gebouwd.²⁷⁵ Jeruzalem breidde verder uit naar het noorden en omringde de heilige berg. Uiteindelijk werd ook de Tempelberg omvat in de naam Sion. Zoals we in de Psalmen al zagen verwijst Sion vaak naar Jeruzalem als geheel.²⁷⁶

Sion, de heilige berg

Lang voordat Salomo Gods tempel bouwde, manifesteerde de Heer zichzelf op de berg Sinaï en beval Israël een tabernakel voor Hem te bouwen, zodat Hij in hun midden kon verblijven.²⁷⁷ Toen het heiligdom af was en opgebouwd, daalde de aanwezigheid van God neer in een wolk en bleef rusten op de plaats van samenkomst in de tabernakel.²⁷⁸ Hierdoor werd de tabernakel het centrum van goddelijke aanwezigheid en aanbidding voor Israël. God verplaatste hiermee zijn fysieke aanwezigheid van de berg Sinaï naar het kampement van Israël. De theofanie van de Sinaï bleef aanwezig boven de tent van samenkomst gedurende de hele reis door de woestijn.

De tabernakel bestendigt, intensiveert en completeert Gods werk op de berg Sinaï. De goddelijke aanwezigheid in de tabernakel is uitermate belangrijk om later het belang van de ‘heilige berg’ te kunnen begrijpen. God woonde aanvankelijk in het heiligdom, en toen Zijn tempel daarna door Salomo werd gebouwd, verleende de plaatsing ervan op de berg Moria er eer aan. Toen koning Salomo de tempel inwijdde en God vroeg zijn zegen erover uit te storten, gaf de Heer daar zijn

---

²⁷⁰ Zie Psalm 46; 84; 87; 122 en 125

²⁷¹ 2 Samuel 5:6-7; 1 Kronieken 11:5-7

²⁷² Genesis 22:1-12

²⁷³ 2 Samuel 24:16

²⁷⁴ 2 Samuel 24:25; vergelijk met 1 Kronieken 21:15-30

²⁷⁵ 2 Kronieken 3:1

²⁷⁶ Psalm 48:1-3; 69:35; 74:2; 82:2-5; 125:1-2

²⁷⁷ Exodus 25:8-9

²⁷⁸ Exodus 40:34-35

goedkeuring aan met vuur uit de hemel.²⁷⁹ Daarom werd de berg Moria ten tijde van de Israëliische koningen gezien als ‘heilige berg,’ omdat God daar te midden van zijn volk woonde. Bedenk dat de Heer nooit gebonden is aan een specifieke berg. Ook zit Hij niet vast aan een speciale plek op aarde in het Oude Testament, want geen enkele locatie is in en van zichzelf heilig. Hoewel God regelmatig verbonden wordt met Sinai en Sion, openbaart Hij zichzelf in combinatie met een breed palet aan bergen. Hij manifesteert zijn aanwezigheid waar en wanneer Hij dat wil. Zelfs Sion zelf krijgt geen bonuspunten als aardse residentie van de Heer. Sion is gewoon het voetenbankje van een heerlijkheid die zelfs de hemel niet kan bevatten.²⁸⁰

Het eschatologische perspectief van Sion

Hoe wordt Sion afgebeeld in de Bijbel? De Sionsberg, een symbool voor Gods volk,²⁸¹ is ook de plek van waar de Heer vecht tegen vijandelijke naties²⁸² die tegen Israël optrekken. Een overblijfsel uit Israël zal optrekken vanaf Sion en gered worden²⁸³ en Israël zal naar Sion terugkeren.²⁸⁴ In Sion wordt bevrijding gevonden.²⁸⁵ De berg wordt ook in verband gebracht met kosmische tekenen.²⁸⁶ En uiteindelijk zal de Heer vanaf de Sionsberg over zijn volk regeren op de nieuwe aarde.²⁸⁷

Joël 4:1-17 spreekt over het verzamelen van de volken in de vallei van Josafat, waar God strijd met hen voert in oordeel en pleit voor de verlossing van zijn volk. De vallei van Josafat is de symbolische naam voor de plek van het laatste oordeel. Geografisch gezien was het een diep ravijn dat Jeruzalem scheidde van de Olijfberg met de Kidron als doorstromende rivier. Vanwege de locatie speelde de vallei van Josafat een belangrijke rol in de religieuze tradities en rituelen van Israël;²⁸⁸ in de religieuze hervormingen van Asa;²⁸⁹ tijdens de heerschappij van Josafat²⁹⁰ en Hizkia²⁹¹ en in de toekomstige reiniging van Jeruzalem.²⁹² Salomo werd op die plek tot koning gezalfd. Daarom is er een nauwe relatie tussen de ‘heilige berg,’ of Sion, en het oordeel over- en de kroning van de koning.

Op het hoogtepunt van de confrontatie tussen de Heer en de volken ‘brult’ de Heer ‘vanaf de Sion, Hij gromt vanuit Jeruzalem, zodat hemel en aarde beven.’²⁹³ En het volk van God zal ‘inzien dat Ik, de HEER, jullie God,

woon op de Sion, mijn heilige berg. Jeruzalem zal een heilige stad zijn.’²⁹⁴

De rechtvaardigen²⁹⁵ worden voorgesteld als degenen die op de heilige berg van God verblijven,²⁹⁶ waarvandaan de Heer gebeden beantwoordt.²⁹⁷ Degenen die God de rug toekeren, vergeten zijn heilige berg helemaal.²⁹⁸ De Heer koos ervoor het aardse Sion tot centrum van zijn handelen te maken, niet omdat het van zichzelf uniek of waardevol was, maar omdat Hij het wenste.

Noemenswaardige Psalmen over Sion

---

²⁷⁹ 2 Kronieken 7:1-3

²⁸⁰ 1 Koningen 8:27; 2 Kronieken 6:18

²⁸¹ Jesaja 29:8

²⁸² Jesaja 31:4

²⁸³ 2 Koningen 19:31

²⁸⁴ Jesaja 51:11

²⁸⁵ Jesaja 37:32; Joël 3:5

²⁸⁶ Jesaja 24:23

²⁸⁷ Micha 4:7

²⁸⁸ 1 Koningen 1:9, 33

²⁸⁹ 1 Koningen 15:13; 2 Kronieken 15:16

²⁹⁰ 2 Koningen 23:4, 6, 12

²⁹¹ 2 Kronieken 29:16; 30:14

²⁹² Jeremia 31:40

²⁹³ Joël 4:16

²⁹⁴ Joël 4:17

²⁹⁵ Psalm 15:2-5

²⁹⁶ Psalm 15:1

²⁹⁷ Psalm 3:4

²⁹⁸ Jesaja 65:11

Psalm 2

Psalm 2 wordt gezien als een koninklijk, of messiaans muziekstuk dat de gezalfde van de Heer verhoogt. Het bevat de volgende drie aspecten of thema's: geschiedenis, Messias en het cultische of devotionele. Het gedicht bevat vier coupletten. In het tweede couplet²⁹⁹ toont God zijn minachting voor de arrogantie van de volken.³⁰⁰ Het couplet eindigt met de mededeling dat God zijn eigen koning heeft aangesteld op de Sion, zijn heilige berg.³⁰¹

Dit lied onderwijst het concept van Gods heerschappij, samen met zijn Gezalfde, op de Sionsberg. Opnieuw wordt de idee bevestigd dat de berg heilig is vanwege de aanwezigheid van God. Sion, de heilige berg, geheiligd door de goddelijke aanwezigheid van de YHWH in zijn tempel, is daarmee de plek van waaruit God regeert op aarde, de residentie van de gezalfde koning van Israël en de hoofdstad van de wereld waarvoor alle volken en koningen door koorden van liefde of ijzeren verbonden met elkaar verbonden zijn.³⁰²

Psalm 2:6-7 onthult dat de Heer zowel de Gezalfde als de jurisdictie over de berg voor zichzelf opeist. De Gezalfde en de berg zijn van centraal belang voor de theologie aangaande het koninkrijk van God in de Psalmen. In de verkiezing van de koning als Mijn Gezalfde,³⁰³ Mijn Koning³⁰⁴ en Mijn Zoon³⁰⁵ die op de heilige berg geplaatst wordt, zien we dat de verkiezing plaatsvindt door een goddelijk decreet waarop mensen geen invloed kunnen uitoefenen. Hans LaRondelle houdt vast aan de idee dat 'zolang de Heer in het heilige der heiligen van de tempel verbleef, de berg 'heilig' was omdat Gods Shekina heerlijkheid er verbleef.'³⁰⁶

Psalm 48:1-3

Deze psalm wijdt uit over het messiaanse concept van Sion, als plaats waar God woont en als de hoofdstad van zijn rijk. De psalmist zingt over YHWHs zorg voor Jeruzalem en de bevrijding van zijn volk uit de handen van de vijand. Het centrale thema van het lied is de lofprijzing van de grootheid van God, zoals uitgebeeld in Sion, 'zijn heilige berg.'³⁰⁷

In de verzen 1-3 gebruikt de psalmist verschillende uitdrukkingen om te verwijzen naar de plek van goddelijke manifestatie, zoals 'de stad van onze God,' 'Sionsberg,' 'flank op het noorden' en 'zetel van de grote koning.' De psalmist verwijst ook naar Sion als zijn 'heilige berg,' hetgeen vertaald zou kunnen worden als 'de berg die aan Hem is gewijd.'³⁰⁸

Psalm 99

In Psalm 99 zien we opnieuw de connectie tussen de Sionsberg en de ervaringen van Israël in de woestijn en bij de berg Sinai. De psalm heeft drie coupletten die allemaal eindigen met de zin: 'Heilig is Hij' of 'Heilig is de Heer.'³⁰⁹ Na de verheerlijking van YHWH als koning,³¹⁰ als degene die in Sion woont,³¹¹ en na de verklaring dat Hij 'groot,' 'geducht,' 'heilig'³¹² en 'rechtvaardig'³¹³ is, nodigt de psalmist de mensen uit Hem te aanbidden.³¹⁴

---

²⁹⁹ Psalm 2:4-6

³⁰⁰ Psalm 2:1-3

³⁰¹ Psalm 2:6

³⁰² Vergelijk met Jesaja 2:2-4 en Micha 4:1-4, waarin de berg van het huis van JHWH de toevlucht en hulpbron is van alle naties voor instructie en bestuur en voor universele vrede.

³⁰³ Psalm 2:2

³⁰⁴ Psalm 2:6

³⁰⁵ Psalm 2:7

³⁰⁶ Hans LaRondelle, *Deliverance in the Psalms*, (Bradenton, FL: First Impressions, 2006), blz. 55

³⁰⁷ Psalm 48:1

³⁰⁸ Zie Psalm 2:6; 87:2; 121:1; Zacharia 8:3

³⁰⁹ Psalm 99:3, 5, 9

³¹⁰ Psalm 99:1

³¹¹ Psalm 99:2

³¹² Psalm 99:3

³¹³ Psalm 99:4

³¹⁴ Psalm 99:5

Psalm 99:6-8 bespreekt de ervaringen van Mozes, Aäron en Samuel. De wolkkolom roept ongetwijfeld de ervaring van de woestijn in herinnering, een directe verwijzing naar Mozes en Aäron, met wie God sprak. Samuel hoorde God ook spreken in de tempel van Silo.³¹⁵

De psalm eindigt met een oproep aan het volk de Heer te verhogen en Hem te aanbidden bij ‘zijn heilige berg’³¹⁶ omdat God hen daar vergeving geboden heeft.³¹⁷ We zien in onze studie dat de heiligheid die de berg Sinai ooit omgaf als zetel van God, verplaatst werd naar Sion nadat de tempel daar gebouwd was.

Deel III: Toepassing

Onze Schepper is een geweldige leraar. Hij gebruikt bestaande plaatsen en materialen om geestelijke zaken aan te duiden, zoals bij de letterlijke Sionsberg en de omliggende heuvels. Door deze levensles begrepen de Israëlieten het verlossingsplan beter.

Sion staat symbool voor Gods aanwezigheid, de plek vanwaar de Heer bemiddelt voor zijn volk en vanwaaruit hij het beschermt. Net zoals de Israëlieten in het verleden, moeten wij in ons hart een brandend verlangen ontwikkelen om in de aanwezigheid van de Almachtige te komen. De samenkomsten op sabbat zijn uiteraard heel belangrijk. Maar laten we ook gedurende de week de aanwezigheid van God in zijn heiligdom zoeken. ‘Laten we God dan naderen met een oprecht hart en een vast geloof.’³¹⁸

---

³¹⁵ 1 Samuel 3:1-14

³¹⁶ Psalm 99:9

³¹⁷ Psalm 99:8

³¹⁸ Hebrreeën 10:22

Studie 12: Eeuwige aanbidding

Maart 16-22

Deel I: Overzicht

Kerntekst: *Psalm 104:33*

Aanbidding kan als volgt worden samengevat: de reactie van het scheepsel op de gaven van de Schepper. Twee Bijbelse waarheden dienen als bewijs in deze samenvatting.

In de eerste plaats heeft God vele zegeningen aan de mensheid gegeven. Deze gaven zouden dankbaarheid in het menselijk hart moeten aanwakkeren voor de grootheid van Gods liefde. We kunnen dan samen met de psalmist een loflied aanheffen en van Gods wonderen verhalen.³¹⁹ De hartstocht van de psalmist in het rondtoeteren van de grootheid van God aan anderen, doet ons beseffen dat aanbidding een dimensie heeft van evangelisatie. Daarom moeten we als kerk de daden van de Heer en zijn genade voor ieder individu aan de wereld verkondigen.

Ten tweede zijn mensen behept met een aangeboren neiging op Gods wonderen te reageren. In antwoord op goddelijke genade, dienen wij met een dankbaar hart te buigen en alles in ons leven ondergeschikt te maken aan de wil van onze Schepper en Bevrijder.

Aanbidding dient uit het hart te komen. Tegelijk instrueren de Psalmen ons dat aanbidding niet grillig uitgevoerd moet worden. Er zijn gepaste manieren om de Heer te aanbidden. Wanneer we een goede balans houden tussen dankbaarheid en eerbiedige onderwerping, zal dat onze aanbidding vreugdevol en verenigend maken.

Deel II: Commentaar

Het Psalter is een boek *van* aanbidding en *voor* aanbidding. Ieder lied en gebed is, op enige manier, toewijding aan God. Laten we eens naar een aantal verschillende benaderingen van aanbidding kijk in dit heilige liedboek voor de kerk.

Psalm 3: Aanbidding in de ochtend en de avond

David schreef Psalm 3 ten tijde van nood. Hij weet dat hij op God kan vertrouwen en dat de Heer hem hoort.³²⁰ Gods tedere aandacht geeft David dagelijks kracht op God te vertrouwen, lezen we in Psalm 3:5. Deze tekst roept ook Psalm 55:18 in gedachten: 'In de avond, in de morgen, in de middag klaag ik en zucht ik, en Hij hoort mijn stem.' Dit vers leert ons dat aanbidding op ieder moment van de dag plaats kan vinden, ook in stilte.

Plaats en locatie zijn geen belemmering voor onze aanbidding. In Psalm 4:4 lezen we:

'de HEER luistert als ik tot Hem roep.' En onmiddellijk voegt de psalmist eraan toe: 'Beef voor Hem en zondig niet, bezin u in de nacht en zwijg.'³²¹ Of het nu is in de beslotenheid van de slaapkamer, zoals in het geval van de psalmschrijver, of op de rotsachtige isolatie van Patmos, waar de apostel Johannes naartoe verbannen was, onze gebeden stijgen ongehinderd door geografie of locatie op tot God.

Het Psalter staat vol met persoonlijke gebeden, klaagzangen en zegeningen.³²² Aanbidding in de gemeente begint met de inzet van ieder gemeentelid tot persoonlijke toewijding.

Psalm 22: Aanbidding in de gemeenschap

In Psalm 22 valt het op dat David schrijft vanuit de eerste persoon.³²³ De intimiteit en directheid van dit standpunt versterkt de gedachte dat gemeenschappelijke aanbidding begint bij het individu. David roept uit: 'Ik zal uw naam bekendmaken, U loven in de kring van mijn volk.'³²⁴ En hij voegt daar aan

---

³¹⁹ Psalm 26:7

³²⁰ Psalm 3:4

³²¹ Psalm 4:5

³²² Psalm 9; 10; 30; 32; 34; 40; 41; 92; 107; 116; 138

³²³ Psalm 22:23, 26

³²⁴ Psalm 22:23

toe: ‘Daarom klinkt mijn lofzang in de kring van het volk, mijn geloften los ik in bij wie Hem vrezten.’³²⁵ Wat een les voor ons wanneer wij in de nabijheid van God willen komen met onze aanbidding. Psalm 22 toont ons het belang van gemeenschappelijke aanbidding voor de vitaliteit van ons geloof. We moeten deze belangrijke waarheid overbrengen op onze kinderen wanneer we ze meenemen naar de gemeente. Bovendien dienen we de tempel te betreden in een geest van onderwerping, niet zozeer om zelf gezegend te worden, maar om een zegen te zijn. Persoonlijke heiliging is de basis voor onze gemeenschappelijke aanbidding, maar tegelijk moeten we beseffen dat gemeenteleden niet tot bloei kunnen komen in isolatie. Daarom voegt de psalmist zich bij het lichaam van Gods volk om samen te aanbidden in Psalm 22:23-26. Het argument dat ik net zo goed thuis kan aanbidden en dat ik de kerk niet nodig heb, vervliegt in het licht van dit Bijbelgedeelte. Gemeenschappelijke aanbidding brengt eenheid, voedt de liefde onder Gods volk en geeft wereldwijd vorm aan onze identiteit.

Aanbidding in bredere zin

In de eerste studie zagen we al dat de boeken van het Psalter eindigen met Psalm 145. De laatste vijf liederen – 146-150 – bieden een koninklijk einde aan het boek. Gezien het eren van de naam van de Allerhoogste God het doel is van onze adoratie, zijn deze laatste vijf melodieën een passende toevoeging tot zijn eer: ‘ Zing voor de HEER een nieuw lied, roem Hem te midden van zijn getrouwen.’³²⁶

Het werkwoord *halal* (prijzen in het Hebreeuws) wordt meer dan dertig keer gebruikt in de Psalmen 146-150. Iedere keer is het gebruik van het woord gerelateerd aan God. De redenen om God te eren zijn velerlei, zoals we in deze psalmen zien. De Heer is ons tot hulp en biedt hoop,³²⁷ Hij is Schepper en Onderhouder,³²⁸ Hij verdedigt en bevrijdt mensen in nood en zij die onderdrukt worden,³²⁹ Hij onderhoudt de nederigen en straft de kwaadaardigen,³³⁰ Hij zorgt voor de noden van zijn volk³³¹ en Hij heerst eeuwig.³³² Psalm 148:13 vat de belangrijkste reden voor onze aanbidding en lofprijzing aan God samen: ‘ Laten zij loven de naam van de HEER, alleen zijn naam is hoogverheven, zijn luister gaat aarde en hemel te boven.’ De Heer is de enige God en Hij is het waard aanbeden te worden vanwege zijn ‘oneindige grootheid.’³³³

Onze aanbidding, zowel publiek als privé, dient verstandig en bedachtzaam uitgevoerd te worden. We zouden er iedere dag tijd voor vrij moeten maken en in het bijzonder op sabbat, om de zegeningen die de Heer over ons heeft uitgestort te overdenken. Het opschrijven van zegeningen kan een geweldige toevoeging zijn voor ons geloof en onze aanbidding.

Zoals we al zagen is aanbidding een collectieve aangelegenheid waaraan het gehele lichaam van Christus deelneemt.³³⁴ Een individu kan God zeker in de beslotenheid van zijn of haar huis eren en volgens het eigen begrip van de Bijbel, maar de Heer vraagt ook van ons Hem te aanbidden in zijn tempel³³⁵ of een andere geheiligde plek van samenkomst, in gezamenlijke samenkomsten ‘te midden van zijn getrouwen.’³³⁶ Onze aanbidding is niet volledig als we ons regelmatig onttrekken aan de gezamenlijke bijeenkomsten en steeds God alleen eren.

De laatste liederen van het Psalter nodigen niet alleen Gods volk uit zijn naam te prijzen, maar roepen de hele wereld op de Schepper te adoreren en Hem eer te bewijzen. ‘ Alles wat adem heeft, loof de HEER.’³³⁷ We hebben deze week geleerd dat aanbidding een element van verkondiging bevat.

---

³²⁵ Psalm 22:26

³²⁶ Psalm 149:1

³²⁷ Psalm 146:5

³²⁸ Psalm 146:6; 147:4, 8-9, 16-19

³²⁹ Psalm 146:7-9; 147:2-3

³³⁰ Psalm 147:6; 149:5

³³¹ Psalm 147:14; 149:7-9

³³² Psalm 146:10

³³³ Psalm 150:2

³³⁴ Psalm 147:12, 19-20; 148:14; 149:1; 150:1

³³⁵ Psalm 150:1

³³⁶ Psalm 149:1

³³⁷ Psalm 150:6; vergelijk met 148:11-12

Wanneer er ernaar streven vreugdevolle, creatieve, inclusieve en gevarieerde erediensten te houden, kunnen we en zullen we mensen bereiken voor Gods koninkrijk.

In het licht van zo'n opdracht komt al snel de vraag op: 'Hoe uitgebreid en breed moet onze aanbidding tot God zijn? Het is een vraag die smeekt om een antwoord. In Psalm 148 spoort de psalmist niet alleen de engelen aan om Gods naam te eren³³⁸ maar ook de zon en de maan en de 'heldere sterren.'³³⁹ Door de personificatie van deze onbezielde objecten en hemellichamen³⁴⁰ brengt de psalmist de idee over dat aanbidding ieder aspect van ons leven moet doorspekken. In het licht van deze Bijbelse waarheid doen velen van ons die hun aanbidding beperken tot de sabbat, er goed aan nog eens te heroverwegen hoe zij hun aanbidding zouden moeten inrichten.

Een laatste onderwerp ter overweging in Psalmen 146-150 is het gebruik van instrumenten bij onze aanbidding. In deze laatste Psalmen worden zeven instrumenten genoemd: [1] harp,³⁴¹ [2] tamboerijn,³⁴² [3] trompet en [4] lier,³⁴³ [5] snaarinstrumenten, [6] fluiten³⁴⁴ en [7] klinkende cymbalen.³⁴⁵ Aanbidding betekent dat we God eren met onze beste gaven. Muziek is hierin geen uitzondering. Alle technologie die we tegenwoordig tot onze beschikking hebben is een zegen voor de kerkdienst. Tegelijk kan niets zich vergelijken met live samenzang en muziek. Niet alleen is het persoonlijker en directer, het heeft ook de kracht harten op een bijzondere manier te raken. Ouders doen er dan ook goed aan hun kinderen te stimuleren een instrument te bespelen en/of zangles te nemen. We moeten alles doen wat in onze mogelijkheden ligt om het gebruik van verschillende muziekinstrumenten te bevorderen in onze diensten. Het doel van alle muziek die we in onze diensten spelen, is de verhoging van onze Verlosser.

Deel III: Toepassing

Aanbidding is een essentieel onderdeel van de ervaring van de gelovige en niet slechts een bijkomstigheid. De Psalmen bieden de motivatie en inspiratie voor ons geestelijk leven. Daarom is het van belang elke psalm zorgvuldig en in gebed te lezen en te overdenken, met de intentie onze relatie met God te versterken. Nodig de groep uit zich neer te buigen en met de Bijbel open te bidden, waarbij ze de woorden van de Psalmen gebruikt in haar gebeden. Op die manier zullen de Psalmen de persoonlijke onderwerping en toewijding aan de Heer versterken.

We hebben deze week naar verschillende manieren van aanbidding gekeken en op welke manier ze een zegen kunnen zijn in ons leven en voor de gemeente. Nu moeten we ons richten op de praktische toepassing van de principes die we geleerd hebben. De invoering van verschillende vormen van aanbidding heeft soms onenigheid teweeg gebracht in onze gelederen. Dat is een teken dat we de verkeerde richting op bewegen. Aanbidding zou eenheid en harmonie moeten brengen in Gods gezin. Wanneer de geest en intentie van harmonie aanwezig zijn in onze diensten, zullen de gelovigen gezegend huiswaarts keren. Daarom is het belangrijk de harmonische balans te bereiken en te behouden. Laten we ernaar streven op elk gebied van onze diensten, zoals we in onze studie geleerd hebben. Laten we in een geest van nederigheid klaarstaan om samen met onze medegelovigen de Heer op harmonieuze wijze te aanbidden; dat is wat Hij van ons verwacht.

---

³³⁸ Psalm 148:2

³³⁹ Psalm 148:3

³⁴⁰ Psalm 148:3-4, 7-10

³⁴¹ Psalm 147:7; 149:3; 150:3

³⁴² Psalm 149:3; 150:4

³⁴³ Psalm 150:3

³⁴⁴ Psalm 150:4

³⁴⁵ Psalm 150:5

Studie 13: Wacht op de Heer

Maart 23-29

Deel I: Overzicht

Kerntekst: *Psalm 27:14*

Het concept *wachten* in de Psalmen geeft uiting aan het hebben en demonstreren van een volhardend geloof. Van gelovigen wordt gevraagd op de Heer te wachten voor de vervulling van zijn beloften, net zoals Abraham en Sara moesten wachten op de zegen van het kind dat hen beloofd was.³⁴⁶ Het duurde vijftientig jaar voordat de belofte werd ingelost. Israël wachtte, op dezelfde manier, 430 jaar op de bevrijding uit Egypte, voordat ze naar het beloofde land konden reizen.³⁴⁷ Ook de psalmisten hielden volhardend vast aan Gods beloften, net zoals Daniël wachtte op de vervulling van de zeventig jaar profetie van Jeremia,³⁴⁸ voordat zijn volk terug kon keren naar het beloofde land.³⁴⁹ De Joden wachtten ook honderden jaren op de beloofde Messias, totdat de tijd vol was en Jezus als mens naar de aarde kwam.

Wachten bestaat uit twee delen: (1) de verwachting van de vervulling van een belofte en (2) de verwachting dat hetgeen beloofd is tot stand zal komen binnen of na een bepaalde tijd. Wanneer wij wachten, anticiperen we actief op een aanstaande gebeurtenis, of het nu gaat om een nieuwe baan, een aanstaande bruiloft, de geboorte van een baby, het afronden van een academische studie, een aankomende reis, een nieuwe afspraak, enzovoort. Er moet tijd voorbijgaan tussen de verwachting en de uiteindelijk totstandkoming ervan. Hetzelfde geldt voor de beloften van God, zowel in ons dagelijks leven als de uiteindelijke vervulling van de grote gebeurtenissen in het verlossingsplan.

Deel II: Commentaar

Zes Hebreeuwse werkwoorden of woorden worden door de psalmisten gebruikt wanneer zij hun uitdagingen in combinatie met wachten uiten. We zullen alle woorden kort onder de loep nemen.

Qawah

Qawah is het meest gebruikte Hebreeuwse werkwoord om ‘hoop’ uit te drukken. Het kan ook gebruikt worden als ‘wachten op,’ ‘te wachten staan’ of ‘verwachten.’ In de twintig keer waarin *qawah* gebruikt wordt in het Psalter is de Heer het onderwerp, of degene waar naar uitgekeken wordt: ‘Zij die op U hopen worden niet beschaamd.’³⁵⁰ ‘Onschuld en oprechtheid mogen mij bewaren, op U is mijn hoop gevestigd.’³⁵¹ ‘Zoek rust, mijn ziel, bij God alleen, van Hem blijf ik alles verwachten.’³⁵² Deze teksten geven duidelijk aan dat we onze hoop altijd op God gevestigd moeten houden.

Het zelfstandig naamwoord ‘hoop’ (*tiqvah* in het Hebreeuws) komt ook van de werkwoordstam *qawah*: ‘U bent mijn enige hoop, HEER, mijn God, van jongs af vertrouw ik op U.’³⁵³ De enige hoop die we in dit leven hebben is volgens de psalmist te vinden bij God. Nadat hij heeft overwogen hoe kortstondig dit bestaan is, roept de psalmist de Heer toe: ‘Mijn hoop is alleen op U gevestigd.’³⁵⁴

Het werkwoord *qawah* kan ook op een negatieve manier gebruikt worden, zoals in het wachten op de vernietiging van Gods volk door vijanden.³⁵⁵ Het negatieve gebruik van het woord herinnert ons, zondaars, eraan dat onze hoop vaak is gericht op de verwachting van een slechte uitkomst. Om ons

---

³⁴⁶ Genesis 12:1-4; 21:1-5

³⁴⁷ Genesis 15:13; Exodus 12:40-41

³⁴⁸ Jeremia 29:10-11

³⁴⁹ Daniël 9:1-2

³⁵⁰ Psalm 25:3; zie 69:6

³⁵¹ Psalm 25:21

³⁵² Psalm 62:6

³⁵³ Psalm 71:5

³⁵⁴ Psalm 39:8

³⁵⁵ Psalm 56:6; 119:95

tegen die tendens te wapenen, moet onze hoop ontspruiten uit een hart dat vernieuwd is door de heilige Geest.

Yahal

Yahal betekent ‘wachten, hopen, verdragen, verlangen naar.’ Na *qawah* is het de meest gebruikte werkwoordsvorm in het Oude Testament om hoop uit te drukken. Van de 48 keer waarin het woord gebruikt wordt, vinden we 21 verschijningen in de Psalmen. *Yahal* wordt meestal verbonden met *qawah*.³⁵⁶

In het boek Job wordt *yahal* meestal toegepast op ijdele of nutteloze hoop en is op die manier dus niet verbonden met God.³⁵⁷ In de Psalmen komen we deze vorm echter niet tegen. God is het uitgesproken onderwerp van de hoop die gehaald wordt uit *yahal*, zoals we bijvoorbeeld zien in Psalm 31:25: ‘U die uw hoop vestigt op de HEER: wees allen sterk en houd moed.’ Psalm 33:22: ‘Schenk ons uw trouw, HEER, op U is al onze hoop gevestigd.’ Psalm 38:16: ‘Want op U, HEER, hoop ik.’ Psalm 39:7: ‘Mijn hoop is alleen op U gevestigd.’ Psalm 42:12: ‘Vestig je hoop op God.’ En Psalm 69:3: ‘Mijn ogen zijn verzwakt van het uitzien naar mijn God.’ Onze Schepper is ons vertrouwen waard. Ons vertrouwen in zijn trouw en liefde is het fundament voor alle ware religie en de basis voor de relatie tussen God en mensen. Het is een relatie die is gebaseerd op genade en tederheid, die Hij uitstort over ieder die op Hem vertrouwt.³⁵⁸

In het licht van voornoemde Bijbelteksten is het toepasselijk onze aandacht nog eens op Psalm 119 te richten. Deze Psalm verkondigt dat het Woord van God het onderwerp van onze hoop is.³⁵⁹ Bovendien zijn de woorden die uit de mond van God komen, zoals opgetekend in de Bijbel, het enige ware fundament voor een christelijk leven. De christen vindt de zekerheid voor zijn/haar hoop en verlossing op de bladzijden van de Schrift en de beloften die daar gedaan worden. De vijand is zich zeer goed bewust van dit gegeven en heeft daarom de Bijbel tot speciaal doel voor zijn aanvallen verheven. Op die manier probeert hij de gelovige af te leiden van de waarheden die erin beschreven staan of hem/haar te misleiden door te beweren dat de Schrift een mythe is, bedacht door mensen. Al het bewijs dat wij tegenkomen ten voordele van de Bijbel, de veranderende kracht, de vervulde profetieën en de prachtige beloften, zouden ons ertoe moeten brengen samen met de psalmist uit te roepen: ‘Ik zie uit naar de HEER, mijn ziel ziet uit naar Hem en verlangt naar zijn woord.’³⁶⁰ Boven alles moet onze aandacht op de Bijbel gericht als de bron van alle hoop.

Hkah

Het werkwoord *hkah* betekent ‘wachten, verdragen, verwachten, hopen.’ Net zoals bij het mooie werkwoord *yahal* is God meestal het onderwerp van *hkah*.³⁶¹

Hkah wordt in het Psalter slechts tweemaal gebruikt. De eerste keer is in Psalm 33:20, een lied dat de Schepper en Onderhouder van de wereld verhoogt.³⁶² Psalm 33:12 is het sleutelvers in deze psalm. Het bespreekt de uitverkiezing van Gods volk door de Heer. Die uitverkiezing is het fundament voor het vertrouwen in God door de gelovige. Hier staat tegenover dat we niet ons vertrouwen moeten stellen in het leger, op wapens, of op strijders.³⁶³ De psalmist verkondigt: ‘Wij wachten vol verlangen op de HEER, Hij is onze hulp en ons schild.’³⁶⁴ Wij leven in een seculiere en materialistische maatschappij en hebben daarom soms de neiging onze hoop te stellen op ons bezit, onze mogelijkheden en diploma’s, in de wetenschap of ons land. Maar het is belangrijk dat christenen hun hoop uitsluitend vestigen op de Heer.

---

³⁵⁶ Job 30:26; Psalm 39:8; 130:5; Spreuken 10:28; 11:7; Jesaja 51:5

³⁵⁷ Job 6:11; 14:14; 29:21

³⁵⁸ Psalm 33:18; 147:11

³⁵⁹ Psalm 119:43, 49, 74, 81, 114, 147

³⁶⁰ Psalm 130:5

³⁶¹ Jesaja 8:17; 30:18; 64:3; Sefanja 3:8

³⁶² Psalm 33:1-11

³⁶³ Psalm 33:16-17

³⁶⁴ Psalm 33:20

Het andere gebruik van *hakah*, in Psalm 106, toont het gebrek aan een geduldige en verdragende geest. Psalm 106 is een historische psalm, dat zagen we al in een eerdere studie. In Psalm 106:6 herhaalt de schrijver Gods wonderen ten behoeve van zijn volk tijdens de uittocht en de daaropvolgende woestijnreis. ‘Maar snel vergaten zij wat Hij gedaan had, ze wachtten niet geduldig (*hakah*) zijn plannen af.’³⁶⁵ Ook wij hebben met die verleiding te maken. We vergeten maar al te snel wat de Heer in ons leven tot stand bracht en dat maakt het moeilijk te wachten op zijn beloften. Het hart dat vergeet op de Heer te wachten, doet wanhopige pogingen de Heer ‘te hulp’ te schieten, zoals we zien in het verhaal van Jakob en zijn moeder Rebekka. Hun ongeduld in het opeisen van de zegen van het eerstgeboorterecht, tegen een hoge prijs, dient als duidelijke herinnering dat we op de voorzieningen van de Heer moeten wachten. Hij handelt op zijn eigen tijd, volgens de belofte die Hij gedaan heeft.

Dumah

Dumah is een zelfstandig naamwoord dat ‘stilte’ of ‘rust’ betekent. ‘Het verwijst naar de stilte van de dood [Psalmen 94:17; 115:17] . . . *dumah* verwijst naar een stilte of rust die vertrouwen in God uitstraalt [Psalm 39:2-3; 62:1-2] of naar het gebrek aan stilte als gevolg van Gods ogenschijnlijke afwezigheid [Psalm 22:2].’³⁶⁶

Psalm 62 gebruikt het zelfstandig naamwoord in de betekenis van ‘in stilte afwachten.’ Het woord wordt tweemaal als volgt vertaald:

Psalm 62:2: ‘Alleen bij God vindt mijn ziel haar rust, van Hem komt mijn redding.’

Psalm 62:6: ‘Zoek rust, mijn ziel, bij God alleen, van Hem blijf ik alles verwachten.’

Elders in de Schrift impliceert ‘wachten’ ‘stil zijn.’ In tijden dat er gewacht moet worden is het vaak het beste dit standvastig te verdragen door stil te zijn en onze aandacht op Gods Woord te richten. Deze manier van denken helpt ons vol te houden en ons voor te bereiden op de test van volharding, waarvoor we moeten slagen voordat we de vervulling van onze verwachtingen kunnen zien. De Bijbel stelt ons gerust in ons wachten met de woorden: ‘Het visioen wacht tot zijn tijd gekomen is, het getuigt ervan, het liegt niet. Ook al is het nog niet vervuld, wacht maar, het komt zeker, het zal niet uitblijven.’³⁶⁷

Sabar

Het werkwoord *sabar* wordt minder vaak voor ‘hoop’ gebruikt in het Oude Testament dan de andere woorden die we tot nu toe besproken hebben. *Sabar* behelst de idee van ‘verwachten, hopen, beoordelen.’ De psalmist zegt vol vertrouwen: ‘Gelukkig wie de God van Jakob tot hulp heeft, wie zijn hoop vestigt op de HEER, zijn God.’³⁶⁸ Vertrouwen in de Heer schenkt de gelovige geluk en blijdschap, zelfs te midden van moeilijkheden. We hebben met elkaar besproken waarom het goed is God te vertrouwen en Hem te aanbidden. De kern ervan is hoop.

Het is interessant dat de psalmist *sabar* tweemaal gebruikt om de handeling van het wachten uit te drukken. Hij legt daarmee eigenlijk uit wat wachten inhoudt. Psalm 104:27 en Psalm 145:15 verbeelden de dieren die op de Schepper wachten om hen te voeden: ‘En allen zien ernaar uit dat U voedsel geeft, op de juiste tijd’ en ‘Allen zien hoopvol naar U uit, U geeft voedsel, op de juiste tijd.’ Deze verbeelding komt overeen met de woorden van Jezus: ‘Kijk naar de vogels in de lucht: ze zaaien niet en oogsten niet en vullen geen voorraadschuren; het is jullie hemelse Vader die ze voedt. Zijn jullie niet meer waard dan zij?’³⁶⁹ Het voorbeeld leert ons dat we op de zegeningen en beloften van de hemel moeten wachten met de geduldige verwachting van de vogels in de lucht, zonder angst of wanhoop. Wanneer wij geduld ontwikkelen en het nederige geloof van een kind, zullen we kracht ontvangen in ons wachten. Ons gebedsleven zal als gevolg hiervan ook versterkt worden.

Hil

Het werkwoord *hil* betekent ‘werken, worstelen, beven’ en ook ‘aan het werk zetten/gaan’ of ‘geboren laten worden.’ Daarom zou Psalm 37:7 letterlijk vertaald kunnen worden als: ‘Rust in YHWH en

---

³⁶⁵ Psalm 106:13

³⁶⁶ New International Dictionary of Old Testament Exegesis, onder de kop *dumah*, deel 1, blz. 912.

³⁶⁷ Habakuk 2:3

³⁶⁸ Psalm 146:5

³⁶⁹ Matteüs 6:26

ploeter of laat geboren worden voor Hem' (nadruk toegevoegd). De implicatie is dat de langdurende verdraagzaamheid die we moeten hebben wanneer we op de Heer wachten om zijn beloften vervuld te zien, is als de beklemming van een moeder die op het punt staat haar baby te baren. Die periode van lijden betekent ook hard werken, intense pijn en tranen. Maar als de baby eenmaal geboren is, verdringt het geluk daarvan de ervaring van het lijden. Op dezelfde manier veroorzaakt wachten op de Heer vaak tijdelijke angst en lijden, maar de uitkomst zal bijzonder zegenrijk zijn.

Deel III: Toepassing

Hoop is een belangrijk onderdeel in ieder aspect van het tijdelijke en geestelijke leven. De apostel Paulus schaaft het onder de drie belangrijkste deugden van een geestelijk leven dat vruchten voortbrengt, samen met geloof en liefde.³⁷⁰

Hoop motiveert ons vol te houden tijdens perioden van ziekte of ramspoed. Hoop is het vuur dat binnenin ons brandt. Het laat de wens ontvlammen om kracht te halen uit Gods beloften. Die vlam wordt gevoed door dagelijks de Bijbel te lezen en erover te mediteren. Iedere moeilijkheid in ons leven vindt zijn oplossing in een bepaald juweeltje van Bijbelse waarheid. Hoop is de hand die deze schatten opvangt en ze stevig in het hart verankert. Terwijl we wachten op de vervulling die God zal brengen, wordt onze standvastigheid getoetst, soms urenlang, maar ook jarenlang. Hoop geeft ons de kracht om standvastig te blijven, hoe lang of hoe zwaar onze beproevingen ook zijn.

Hoop is voorzeker het gedeelte dat onze ogen gericht houdt op de hemel terwijl we de tweede komst van Jezus verwachten.

---

³⁷⁰ 1 Korintiërs 13:13